Załącznik nr 1

do Uchwały nr ……

Rady Gminy Zbójno

z dnia …….

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2021-2027

GMINA ZBÓJNO

Wykonawca: Pracownia 3E
www.pracownia3e.pl

Współpraca:
Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych
oraz pozyskiwania i rozliczania funduszy,
Urząd Gminy Zbójno

Zamawiający:

GMINA ZBÓJNO

Zbójno, październik 2021

Dokument Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2021-2027
został opracowany na zlecenie i we współpracy ze Urzędem Gminy w Zbójnie,
przy zaangażowaniu Mieszkańców, którzy wyrażali opinie w badaniu ankietowym.

Spis treści

1. Wprowadzenie 4
1.1 Kontekst i uwarunkowania prawne 4
1.2 Metodologia prac i struktura dokumentu 5
1.3 Położenie i podstawowa charakterystyka Gminy Zbójno 5
2. Wnioski z diagnozy 8
2.1 Wyniki analizy statystycznej 8
2.2 Wyniki badania wśród mieszkańców 11
2.3 Potencjały i problemy rozwoju – analiza SWOT 12
3. Założenia rozwojowe 15
3.1 Wizja i misja 15
3.2 Cele, działania, rezultaty 16
4. System realizacji Strategii 21
4.1 Zarządzanie 21
4.3 Monitoring i ewaluacja 22
4.2 Źródła finansowania 23
4.4 Powiązanie z innymi dokumentami 24
Spis tabel i map 28
ANEKS - Diagnoza 29
CZĘŚĆ I. Analiza statystyczna 30
Część II. Charakterystyka opisowa Gminy Zbójno 54
Część III. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców 71

1. Wprowadzenie

1.1 Kontekst i uwarunkowania prawne

Strategia stanowi podstawowy i najważniejszy dokument samorządu lokalnego, określający obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju prowadzonej w przestrzeni gminnej. Strategia zawiera diagnozę stanu obecnego, która jest podstawą do sprecyzowania i sformułowania przyjętych kierunków rozwoju. Przez Strategię rozwoju rozumie się wybór takiej drogi rozwoju i wynikających z niej działań, aby osiągnąć w maksymalnym stopniu realizację celu, uznanego za nadrzędny (główny). Następstwem realizacji Strategii jest zdynamizowanie procesu rozwoju, rozwój kapitału społecznego i modernizacja gospodarki, prowadzące do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców.

Strategia jest narzędziem wspierania pozytywnych przemian w całej przestrzeni gminnej oraz niwelowania barier pojawiających się w jej otoczeniu. W tym kontekście szczególnie ważna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, w tym szczególnie w ramach powiatu golubsko-dobrzyńskiego, LGD „Dolina Drwęcy" oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Zawarta w dokumencie Strategii wizja Gminy Zbójno w 2027 roku określa dążenia lokalnych władz i ogółu mieszkańców. Zarysowane w dokumencie Strategii cele i kierunki działań powinny stać się punktem oparcia dla podejmowanych decyzji, szczególnie tych związanych z wydatkowaniem publicznych środków i pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych przez różne podmioty działające na obszarze Gminy.

Horyzont czasowy przyjęty w niniejszej Strategii pokrywa się z horyzontem zakreślonym w perspektywie krajowej polityki rozwoju realizowanej w ramach programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej na lata 2021-2027, a cele Strategii wpisują się w realizację celów określonych w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*.

Przyjmując niniejszą Strategię Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2021-2027 jako obowiązującą należy mieć na uwadze, że opracowanie dokumentu Strategii nie kończy procesu planowania strategicznego, lecz go rozpoczyna. Zawarte w niniejszym dokumencie cele i zadania wskazane do realizacji w latach 2021-2027 muszą stać się przedmiotem dalszych konkretnych działań. Bez zaangażowania zarówno władz, instytucji jak i wszystkich mieszkańców, rozwój Gminy Zbójno zgodnie z przyjętymi kierunkami, nie będzie możliwy.

1.2 Metodologia prac i struktura dokumentu

Punktem wyjścia było podjęcie decyzji przez Urząd Gminy Zbójno dotyczącej przygotowania Strategii Rozwoju Gminy na kolejne lata. Zakres prac nad dokumentem Strategii obejmował:

- ✓ analizę dotychczas obowiązujących dokumentów oraz danych statystycznych, w tym dokumentu dotychczas obowiązującej Strategii oraz danych statystycznych GUS dla Gminy Zbójno oraz jednostek terytorialnych wybranych jako porównawcze w analizie,
- ✓ analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród Mieszkańców,
- ✓ opracowanie projektu dokumentu Strategii,
- ✓ przeprowadzenie konsultacji społecznych,
- ✓ przygotowanie końcowej wersji dokumentu Strategii.

Dokument Strategii składa się z dwóch części. Pierwsza z nich to część zasadnicza, która zawiera:

- informacje wprowadzające,
- wnioski z diagnozy oraz analizę czynników rozwojowych (SWOT),
- wizję, misję, kierunki rozwoju i planowane działania,
- mechanizm implementacji, czyli założenia dla zarządzania procesem wdrożenia Strategii oraz realizacji i monitorowania działań.

Część druga to Aneks do części zasadniczej Strategii, który zawiera:

- diagnozę czynników społecznych i gospodarczych (demografia, rynek pracy, aktywność społeczna, infrastruktura techniczna) przeprowadzoną w ujęciu porównawczym dla wybranych jednostek terytorialnych, oraz w ujęciu dynamicznym, tj. w perspektywie kilku lat wstecz,
- opisową charakterystykę Gminy Zbójno,
- wyniki badania przeprowadzonego wśród mieszkańców.

1.3 Położenie i podstawowa charakterystyka Gminy Zbójno

Gmina Zbójno należy do powiatu golubsko-dobrzyńskiego, który wchodzi w skład województwa kujawsko-pomorskiego. Powiat golubsko-dobrzyński obejmuje 6 gmin: Miasto Golub-Dobrzyń, Gmina Ciechocin, Gmina Golub-Dobrzyń, Gmina Kowalewo Pomorskie, Gmina Radomin oraz Gmina Zbójno. Gmina Zbójno graniczy:

- od zachodu z gminą Czernikowo należącą do powiatu toruńskiego,
- z gminami Ciechocin, Golub-Dobrzyń i Radomin, należącymi do powiatu golubsko-dobrzyńskiego,
- z gminą Brzuze należącą do powiatu rypińskiego
- z gminami Kikół i Chrostkowo należącymi do powiatu lipnowskiego.

Mapa 1 Powiat golubsko-dobrzyński na mapie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: https://serwis.bip.golub-dobrzyn.com.pl/4993,mapy-powiatu

Mapa 2 Gminy na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego

Źródło: www.gminy.pl

Powierzchnia Gminy Zbójno wynosi 8 438 ha, co stanowi 13,8% powierzchni powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz 0,5% powierzchni województwa kujawsko – pomorskiego. Pod względem powierzchni gmina Zbójno zajmuje 4 miejsce w powiecie i 112 miejsce w województwie. Do łącznej powierzchni wszystkich sołectw należy dodać tzw. powierzchnię wyrównawczą, która wynosi 21 ha. Daje to w sumie całkowitą powierzchnię Gminy Zbójno wynoszącą 8 438 ha.

Sieć osadniczą Gminy Zbójno tworzy z 16 sołectw (w tabeli poniżej), które stanowią jednostki pomocnicze Gminy. Siedzibą władz Gminy Zbójno jest miejscowość Zbójno. Największe miejscowości w gminie to Zbójno i Działyń.

Liczba miejscowości w gminie wynosi 27, liczba wsi, 17, a sołectw 16. Istnieje też podział na części miejscowości, których jest 10, w tym: 5 kolonii, 2 osady oraz 3 części wsi. Są to trzy kolonie wsi Działyń – Ciechanówek, Nowy Działyń i Pustki Działyńskie, a także Imbirkowo – kolonia wsi Łukaszewo oraz Rembiesznica – kolonia wsi Rembiocha. Dwie osady, to Przystań – osada wsi Działyń oraz osada Wielgie – część wsi Wielgie. Trzy części wsi, to Rochal – część wsi Obory, Kiełbzak – część wsi Rudusk. Do sołectwa Rudusk należy także Kazimierzewo.

Tabela 1 Powierzchnia sołectw na terenie Gminy Zbójno

Sołectwo	Powierzchnia w ha	% powierzchni Gminy
Adamki	304,9716	3,62
Cierpień	509,6466	6,06
Działyń	1 356,4039	16,12
Klonowo	476,8055	5,66
Łukaszewo	516,7472	6,14
Obory	362,0433	4,30
Podolina	199,3535	2,37
Rembiocha	545,6163	6,48
Rudusk	395,2485	4,70
Ruże	509,1636	6,05
Sitno	834,3327	9,91
Wielgie	719,1039	8,54
Wojnowo	448,5303	5,33
Zbójenko	327,2500	3,89
Zbójno	731,0651	8,69
Zosin	180,5693	2,15
ogółem	**8416,8510**	**100%**

Źródło: Strategia Gminy Zbójno na lata 2015-2020

W gminie Zbójno funkcjonuje jedynie transport kołowy. W skład sieci dróg na terenie Gminy wchodzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Układ drogowy gminy Zbójno wyznaczają następujące główne szlaki komunikacyjne: trasa Lipno – Golub-Dobrzyń, Lipno – Rypin, a także Golub-Dobrzyń – Rypin. Są to drogi wojewódzkie krzyżujące się w centrum gminy. Podlegają one pod Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy.

W Gminie Zbójno dominuje produkcja typowo rolnicza, która obejmuje głównie uprawy zboża, buraków cukrowych, rzepaku i innych. W hodowli dominuje trzoda chlewna, bydło mleczne i mięsne.

Położenie gminy Zbójno na ziemi dobrzyńskiej łączy się z bogatymi tradycjami kulinarnymi tego regionu. Niepisaną tradycją kuchni ziemi dobrzyńskiej było, że jeśli piec i gotować, to zawsze mając ziemniaki lub zboże. To na bazie ziemniaków powstawała jedna z popularniejszych tu zup – pospółka, a z mąki tzw. sodziaki. Znana i lubiana była tu też zupa z dyni oraz owocowa z czereśni. W domach ziemi dobrzyńskiej obowiązywała zasada gościnności.

2. Wnioski z diagnozy

2.1 Wyniki analizy statystycznej

Komentując wyniki analizy danych statystycznych należy podkreślić, że dane statystyczne pokazują „surowy obraz" dla danego obszaru i czasu oraz – w perspektywie 5-letniej – kierunki zmian. Nie wskazują natomiast przyczyn czy okoliczności zachodzących procesów. Dane statystyczne nie interpretują wyników (pokazują „jak jest" ale nie informują „dlaczego tak jest" i nie wskazują „jak powinno być"), a także nie uwzględniają lokalnych uwarunkowań poszczególnych jednostek terytorialnych: ich położenia, dostępu do różnych zasobów, kultury zarządzania i kultury życia społecznego mieszkańców oraz wpływów czynników zewnętrznych (np. decyzji politycznych lub dostępności funduszy zewnętrznych). Dlatego też dane statystyczne należy interpretować w kontekście badania jakościowego, które uzupełnia statystyczny obraz o kontekst uzyskany z perspektywy np. mieszkańców czy interesariuszy.

Szczegółowa analiza wybranych wskaźników społeczno-gospodarczych została przedstawiona w Diagnozie stanowiącej załącznik do niniejszej Strategii. Z analizy wynikają następujące wnioski:

- ⇒ Gmina Zbójno jest gminą wiejską, charakteryzuje się zasobami rolniczymi oraz walorami środowiska naturalnego.

- ⇒ W wielu kwestiach dotyczących wybranych wskaźników Gmina Zbójno jest porównywalna z gminami wiejskimi powiatu golubsko-dobrzyńskiego: Ciechocin

i Radomin. Wyjątek co do podobieństw stanowi gmina wiejska Golub-Dobrzyń i wynika to zapewne z bezpośredniego sąsiedztwa miasta.

⇒ Od kilku lat liczba mieszkańców Gminy utrzymuje się na zbliżonym poziomie, w ciągu ostatniego roku odnotowano niewielki wzrost. W tej perspektywie kierunek zmian demograficznych w Gminie jest odwrotny niż kierunek zmian w Polsce w zakresie liczebności ogółu populacji.

⇒ Wśród mieszkańców Gminy przeważają mężczyźni, którzy stanowią ponad 51% ogółu. Taka struktura populacji utrzymuje się od kilku lat i jest przeciwieństwem struktury demograficznej w kraju, gdzie przeważają kobiety. Współczynnik feminizacji (czyli liczba kobiet przypadająca na 100. mężczyzn) dla Gminy Zbójno wynosi 95 (w kraju: 107) i jest on najniższy spośród wszystkich porównywanych jednostek. W perspektywie minionych pięciu lat współczynnik ten zmniejszał się do poziomu 93 w 2018 roku. Z kolei zestawienie danych dla poszczególnych grup wiekowych pokazuje, że kobiety stanowią zdecydowaną większość wśród osób w wieku powyżej 70 roku życia oraz w przedziałach 45-49 lat i 60-64. W pozostałych przedziałach wiekowych dominują mężczyźni.

⇒ Stale zmniejsza się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Dynamika zmiany jest jedną z największych wśród porównywanych jednostek i zbliżona do średniej dla Gminy Golub-Dobrzyń. Jednocześnie udział świadczeniobiorców pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest zbliżony do poziomu w dwóch gminach wiejskich powiatu a jednocześnie 3-krotnie większy niż w kraju. Oznacza to, że liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejsza się w Gminie Zbójno dość szybko w perspektywie od 2015 roku, ale nadal jest to statystycznie dużo więcej osób niż w większych jednostkach terytorialnych.

⇒ W perspektywie długoterminowej widoczny jest spadek liczby urodzeń. Wprowadzenie w Polsce świadczenia 500+ przełożyło się na krótkoterminowy (roczny) wzrost, jednak tendencja wieloletnia wskazuje na zmniejszanie się liczby urodzeń, więc kierunek zmian obserwowany w Gminie Zbójno jest podobny do obserwowanego w kraju i w sąsiednich gminach. Analogiczny wskaźnik – przyrostu naturalnego – jest dla Gminy Zbójno ujemy, podobnie jak w odniesieniu do kraju i porównywanych gmin. Ujemna wartość przyrostu naturalnego w Gminie Zbójno nieznacznie, wahadłowo ale systematycznie rośnie.

⇒ Saldo migracji jest w Gminie Zbójno od kilku lat ujemne, podobnie jak w większości porównywanych jednostek (wyjątek stanowią wartości dla Gminy Golub-Dobrzyń oraz ogółem dla kraju).

⇒ Rośnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (19% w 2020 r.) w Gminie Zbójno, analogicznie choć z nieco słabszą dynamiką zmniejsza się udział osób w wieku

przedprodukcyjnym (20% w 2020 r.). Społeczeństwo Gminy Zbójno starzeje się i jest to tendencja analogiczna do obserwowanej w kraju, przy czym w Gminie proces ten postępuje nieznacznie wolniej niż średnio w kraju (udział osób w wieku poprodukcyjnym w kraju w 2020 wyniósł 22%).

⇒ Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności ogółem wynosił w Gminie Zbójno w 2020 roku 9,8 i była to najwyższa wartość spośród wszystkich porównywanych jednostek (w kraju wynosiła 4,6 a w powiecie 8,1). Wśród osób bezrobotnych w przeważają kobiety i ta przewaga utrzymuje się na porównywalnym poziomie od pięciu lat (w 2020 roku bezrobotni mężczyźni stanowili 6,4% a bezrobotne kobiety 14% liczby ludności w wieku produkcyjnym). 140 osób (a zarazem 60% z 231 bezrobotnych ogółem w 2020 roku) to bezrobotni długotrwale, co piąty bezrobotny (19,5%) jest w wieku powyżej 50 lat. Należy także zauważyć, że w roku 2020[1] roku liczba osób bezrobotnych zwiększyła się po dwuletnim okresie spadkowym, przy czym udział osób w wieku 50+ nieco się zmniejszył w tym czasie. Nie zmienił się zasadniczo udział w grupie osób długotrwale bezrobotnych.

⇒ Stale choć rośnie liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON, wartość wskaźnika jest wyraźnie niższa niż wartość dla kraju, ale porównywalna w odniesieniu do gmin referencyjnych. Stale rośnie liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (dynamika wzrostu jest podobna do średniej dla kraju i do wartości w jednostkach referencyjnych). Z kolei liczba nowo zarejestrowanych jednostek w REGON jest w Gminie Zbójno najniższa spośród wszystkich porównywanych jednostek. W 2020 roku zmniejszała się zarówno liczba nowo zarejestrowanych w REGON podmiotów, jak i podmiotów wykreślonych z tego rejestru.

⇒ Od kilku lat stale (choć nieznacznie i wahadłowo) rośnie liczba organizacji na tysiąc mieszkańców we wszystkich porównywanych jednostkach, w tym w Gminie Zbójno. W 2020 roku na terenie Gminy zarejestrowanych było ogółem 15 organizacji. We wszystkich porównywanych gminach średnio na tysiąc mieszkańców przypada 4- 5 organizacji (w kraju statystycznie niespełna 4).

⇒ W szkołach podstawowych uczyło się w roku szkolnym 2019/2020 łącznie 390 dzieci, kolejne 137 korzystały z opieki w przedszkolach oraz oddziałach i punktach przedszkolnych. Średnie wyniki ósmoklasisty z j. polskiego były w 2020 r. na wyższym poziomie (61%) niż w powiecie, województwie i kraju (59%), z kolei na nieco niższym poziomie były wyniki egzaminów z matematyki (44% w gminie i 46% w kraju) oraz j. angielskiego (41% w gminie i 54% w kraju).

[1] Rynek pracy to jeden z niewielu obszarów, dla których w czasie przygotowywania Diagnozy (maj 2021) były dostępne dane za 2020 rok.

- ⇒ Wyposażenie budynków mieszkalnych w instalacje techniczne w Gminie jest podobne do poziomu wyposażenia w pozostałych gminach wiejskich powiatu. Z wodociągu korzysta 96% mieszkańców Gminy (w kraju 92%), dostęp do kanalizacji ma co czwarty mieszkaniec (w kraju 70% mieszkańców przy 51% poziomie skanalizowania budynków mieszkalnych). W Gminie Zbójno nie ma instalacji gazowej.

- ⇒ W Gminie Zbójno obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 1998 roku. w 2016 roku rozpoczęto prace nad aktualizacją tego dokumentu. W dniu 28.10.2021 r. podjęta została uchwała w sprawie przyjęcia nowego Studium. Ponadto na terenie Gminy obowiązują trzy uchwały w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- ⇒ Gmina Zbójno współpracuje z lokalną społecznością angażując się w działalność Lokalnej Grupy Działania „Dolina Drwęcy" w Golubiu-Dobrzyniu oraz Stowarzyszenia Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w Dobrzyniu nad Wisłą.

2.2 Wyniki badania wśród mieszkańców

Mieszkańcy dobrze oceniają i dostęp do podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja), warunki do prowadzenia działalności rolniczej oraz stan budynków użyteczności publicznej i stan oświetlenia ulicznego. Źle oceniają dostęp do komunikacji zbiorowej i do nowoczesnych technologii oraz stan chodników.

Spośród wskazanych w kwestionariuszu aspektów środowiska naturalnego mieszkańcy dobrze oceniają stan środowiska przyrodniczego, narażenie na hałas, stan i jakość terenów rekreacyjnych i miejsc spacerowych, estetykę miejscowości i poszczególnych nieruchomości oraz stan zagospodarowania przestrzeni publicznej (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci). Źle jest oceniany poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej oraz promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy.

Mieszkańcy dobrze oceniają jakość nauczania w szkołach i dostępność przedszkoli oraz stan i wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych i dostępność miejsc sportu i rekreacji. Źle jest oceniany dostęp do oferty edukacyjnej dla dorosłych, do zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży oraz oferta kulturalna dla mieszkańców gminy.

Mocne strony w opinii mieszkańców to przede wszystkim urozmaicony krajobraz naturalny (zróżnicowanie przyrodnicze i przestrzenne), tereny atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo, wysokie walory środowiska naturalnego oraz duży potencjał do rozwoju turystyki i agroturystyki. Z kolei słabe strony to brak bazy noclegowej, odpływ ludzi młodych, aktywnych i wykształconych do dużych aglomeracji; słabe wykorzystanie krajobrazu i walorów

przyrodniczych, brak inwestorów zewnętrznych, brak zakładów przemysłowych, słaby dostęp do opieki medycznej i słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna.

Najważniejsze szanse rozwojowe Gminy Zbójno to w opinii mieszkańców rozwój agroturystyki i ekoturystyki, atrakcyjność turystyczna regionu i moda na agroturystykę, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz dostęp do funduszy Unii Europejskiej. Największe zagrożenia to w opinii mieszkańców odpływ wykształconej młodzieży z terenów wiejskich, bezrobocie w Gminie i regionie oraz migracja mieszkańców poza granice gminy, regionu i kraju.

Najważniejsze kierunki rozwoju Gminy powinny zdaniem mieszkańców uwzględniać przede wszystkim promocję i rozwój odnawialnych źródeł energii, budowę infrastruktury drogowej (oświetlenie uliczne, chodniki i ścieżki rowerowe), rozwój turystyki, remonty i budowę dróg oraz rozwój sieci internetowej.

2.3 Potencjały i problemy rozwoju – analiza SWOT

Klasycznym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych w ramach analizy SWOT. Nazwa SWOT to akronim słów z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weeknesses (słabości, słabe strony), O – Opportunities (możliwości, szanse), T – Threats (zagrożenia). Czynniki, zjawiska i procesy, które wpływają na skalę oraz tempo rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki samorządowej można podzielić na zewnętrzne (zmiany zachodzące w otoczeniu) i wewnętrzne. Analiza SWOT pozwala zebrać i usystematyzować informacje o potencjale rozwojowym Gminy Zbójno oraz o dostrzeganych barierach. Równocześnie analiza uwypukla pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W ramach analizy SWOT zebrano najważniejsze silne i słabe strony Gminy Zbójno. Następnie zestawiono czynniki, które wpływają na Gminę z zewnątrz i mogą stanowić szanse lub zagrożenia przy uwzględnieniu zróżnicowań przestrzennych. Wykorzystanie czynników pozytywnych i unikanie konsekwencji negatywnych zależy od działań podejmowanych przez społeczność lokalną i władze samorządowe. Aby działania te były skuteczne należy odpowiedzieć na pytanie „Co mamy?", „Z czego powinniśmy korzystać?", „Czego powinniśmy unikać?". Poniżej zestawiono czynniki, które mogą mieć wpływ na rozwój Gminy Zbójno.

MOCNE STRONY (8)

- mniejsza się liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- rozwijająca się przedsiębiorczość (w długiej perspektywie zwiększa się liczba rejestrowanych podmiotów gospodarczych),

- aktywność społeczna (rośnie liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców),
- dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna,
- brak uciążliwego przemysłu,
- zasoby środowiska naturalnego (przyroda, cisza itp.),
- stan i jakość terenów rekreacyjnych, dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa(boiska, basen, siłownie, place zabaw),
- współpraca Gminy z LGD i stowarzyszeniem Gmin,

SŁABE STRONY (9)

- niekorzystna struktura demograficzna: w populacji mieszkańców wyraźnie przeważają mężczyźni, zmniejsza się liczba urodzeń, zwiększa saldo migracji, coraz więcej jest osób w wieku senioralnym,
- wysoki poziom bezrobocia, znaczny odsetek długotrwale bezrobotnych i kobiet w ogóle osób bezrobotnych,
- odpływ ludzi młodych, aktywnych i wykształconych do dużych aglomeracji,
- niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, zajęć dla dorosłych oraz aktywności kulturalnej,
- słaby dostęp do komunikacji zbiorowej,
- słaby dostęp do nowoczesnych technologii,
- słaby dostęp do opieki medycznej,
- słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna,
- zły stan techniczny chodników i oświetlenia,

SZANSE (6)

- rozwój agroturystyki i ekoturystyki,
- atrakcyjność turystyczna regionu,
- wzrost wykorzystania OZE,
- dostępność środków unijnych w kolejnej perspektywie finansowej,
- poszukiwanie przez mieszkańców miast przestrzeni odpoczynku w czystym środowisku naturalnym (wiejskim),
- upowszechnienie się cyfrowych technologii, co jest tanim i skutecznym sposobem na wsparcie inicjatyw realizowanych lokalnie, np. dla rozwoju turystyki,

ZAGROŻENIA (3)

- niska opłacalność produkcji rolnej, która mogłaby stać się branżą rozwojową ze względu na rolniczy charakter powiatu,
- zbyt szybkie zmiany systemowe (np. reformy systemu edukacji lub emerytalnego), co destabilizuje działania instytucji na terenie powiatu i wpływa na oczekiwania mieszkańców,
- pandemia COVID-19 i jej społeczne oraz gospodarcze skutki.

Szczególnym zagrożeniem spośród wskazanych powyżej jest występująca przez większość roku 2020 pandemia Covid-19. Zagrożenie wynika zarówno z destrukcyjnego wpływu na gospodarkę i szereg systemów państwa (służby zdrowia, edukacji) ale także jest odczuwalne poprzez wpływ na poszczególnych ludzi, ich zachowania społeczne i kondycję psychiczną wynikającą z nakładanych ograniczeń i trudności w codziennym życiu.

Wśród zidentyfikowanych czynników zestawionych w ramach analizy SWOT najwięcej jest w zakresie słabych stron (9), niemal tyle samo jest mocnych stron (8), nieco mniej szans (6), najmniej liczną grupę stanowią zagrożenia (3). Przyjęta polityka rozwojowa powinna więc mieć charakter defesyfno-ofensywny, czyli priorytetem powinno być zmniejszenie liczby i /lub oddziaływania czynników stanowiących słabe strony Gminy, należy także wykorzystywać mocne strony i szanse.

Należy zatem w pierwszej kolejności realizować działania przekładające się bezpośrednio na komfort życia mieszkańców, w tym zarówno te związane z infrastrukturą techniczną (dostępem do nowych technologii, internetu, dogodnego transportu publicznego, rozbudową infrastruktury dla pieszych i kierowców), jak i zapewniające możliwości aktywnego spędzania czasu wolego, w tym większa oferta zajęć dla młodzieży i rodzin. Należy także wzmocnić rolę kobiet w lokalnej społeczności. Ogólnopolskie badania pokazują, że to kobiety w wieku aktywności zawodowej migrują z terenów wiejskich do miast, są bardziej przedsiębiorcze w poszukiwaniu lepszych możliwości życiowych i poszukują lepszych warunków do życia. Jeśli będą mogły realizować swoje aspiracje życiowe i zawodowe w miejscu pochodzenia to może zmniejszyć się skala ich migracji. To zadanie z pewnością wykracza poza przyjęty w Strategii okres realizacji, niemniej – bez podjęcia działań w kierunku wsparcia przedsiębiorczych kobiet oraz lokalnych działaczek społecznych w średniej perspektywie czasowej nie da się go zrealizować w długiej perspektywie.

Wśród działań bazujących na mocnych stronach warto wykorzystać potencjał środowiska naturalnego w kontekście zarówno rolnictwa jak i turystyki. Wśród mocnych stron uwzględniono zmniejszającą się skalę problemów społecznych – to oznacza, że w większy nacisk w działaniach społecznych można (i należy) podejmować w ramach integracji budującej kapitał społeczny i profilaktyki zapobiegającej rozwijaniu się problemów. Warto także podejmować (lub kontynuować i rozwijać współpracę) władz i instytucji różnych szczebli samorządowych działających na terenie Gminy Zbójno, aby wzmocnić szanse osiągnięcia celów zawartych w niniejszej Strategii. Największą szansą do wykorzystania pozostaje dostępność środków unijnych w nadchodzącej perspektywie czasowej. Niezmienne pozostają potencjały wynikające ze środowiska przyrodniczego.

Zidentyfikowane szanse rozwojowe mogą jednocześnie być zagrożeniem jeśli pozostaną niewykorzystane. Wówczas potrzeby i popyt zostaną zaspokojone w tych gminach i powiatach,

które szybciej zareagują na potrzeby rynku turystyki i rekreacji, i które będą potrafiły skuteczniej przyciągać zarówno turystów jak i mieszkańców do korzystania z lokalnej oferty usługowej. Zagrożeniem jest także wpływ decyzji politycznych podejmowanych na poziomie centralnym na zakres zadań i finanse samorządów, co może utrudniać planowanie i finansowanie działań lokalnych.

3. Założenia rozwojowe

3.1 Wizja i misja

Wizja rozwoju Gminy Zbójno jest obrazem jej stanu w przyszłości a jednocześnie stanowi opis oczekiwań mieszkańców i władz samorządowych. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę, a także przy uwzględnieniu wyzwań stojących przed Gminą jako jednostką samorządową, sformułowano wizję Gminy w 2027 roku, i jest to:

Gmina Zbójno w 2027 jest dobrym miejscem do życia i aktywności wszystkich mieszkańców, a szczególnie kobiet. Samorząd i mieszkańcy wykorzystują w sposób zrównoważony walory turystyczne i rolnicze dla zapewnienia rozwoju gospodarczego. Wykorzystanie środków unijnych pozwala realizować inwestycje w infrastrukturę techniczną. Zachowanie czystego środowiska naturalnego, rozwój turystyki, nowoczesne rolnictwo oraz poprawa warunków życia i pracy mieszkańców jest sposobem na zrównoważony rozwój Gminy.

Misją Gminy jako wspólnoty mieszkańców jest współpraca interesariuszy (czyli instytucji, organizacji społecznych, przedsiębiorców i społeczności lokalnej) w działaniach na rzecz stworzenia dobrych warunków do życia, pracy, aktywności społecznej i obywatelskiej wszystkich mieszkańców. Misja kształtuje sposób działania niezbędny dla osiągnięcia przyjętych celów, dzięki którym zawarta w Strategii wizja może stać się rzeczywistością. Realizatorem działań określonych w Strategii jest cała społeczność lokalna, w tym przedstawiciele władz i urzędnicy, pracownicy placówek i instytucji powiatowych działających na terenie Gminy, członkowie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, przedsiębiorcy i mieszkańcy.

Określone w Strategii cele wynikają z określonej wizji Gminy Zbójno w 2027 roku. Realizacja zadań prowadząca do osiągnięcia celów, szczególnie tych związanych z podniesieniem technicznych i społecznych warunków życia na terenie Gminy, doprowadzi do osiągnięcia pożądanego stanu określonego w wizji. Wskazane cele i przypisane do nich działania nie są bowiem tylko listą życzeń, ale od momentu zatwierdzenia staną się podstawą pracy osób

zarządzających i kierujących usługami publicznymi, a Strategia Rozwoju Gminy Zbójno będzie dokumentem rokrocznie ustalającym hierarchię ważności zadań.

3.2 Cele, działania, rezultaty

Wskazane cele uwzględniające zróżnicowanie przestrzenne stanowią swoiste „kamienie milowe" w realizacji działań podejmowanych przez wszystkich interesariuszy i mieszkańców, które mają doprowadzić do osiągnięcia stanu określonego w wizji rozwoju Gminy Zbójno. Przyjęte cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i analizy SWOT, a tym samym stanowią odpowiedź na potrzeby mieszkańców oraz możliwości wykorzystania potencjałów Gminy.

Przyjęto 5 celów, których osiągnięcie przełoży się na realizację wizji Gminy Zbójno w 2027 roku:

Cel 1. Wysoki poziom kapitału społecznego
Cel 2. Mniejsze bezrobocie
Cel 3. Rozwój gospodarczy oparty na turystyce
Cel 4. Efektywne rolnictwo
Cel 5. Lepsza infrastruktura techniczna

Charakterystyka celów

Cel 1. Wysoki poziom kapitału społecznego

Kapitał społeczny to wartość wspólna dla wszystkich mieszkańców i interesariuszy, opierająca się na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, które dzięki niemu możliwe jest podnoszenie bezpieczeństwa i jakości życia. W praktyce wysoki poziom kapitału społecznego oznacza dużą aktywność społeczną, kulturalną i obywatelską mieszkańców, integrację społeczną, mniejszą skalę problemów społecznych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań wskazywanych rokrocznie przez sołtysów, Radę Gminy i organizacje społeczne.

Cel 2. Mniejsze bezrobocie

Bezrobocie w Gminie Zbójno oznacza przede wszystkim długotrwały brak pracy oraz brak pracy dla kobiet i osób w wieku powyżej 50 r.ż. To oznacza tzw. oddalenie od rynku pracy i ryzyko wkluczenia społecznego osób bezrobotnych. Dla osób i rodzin brak pracy oznacza trudności materialne oraz psychologiczne. W tej perspektywie zmniejszenie bezrobocia wymaga zatrudnienia wspieranego (np. poprzez utworzenie spółdzielni socjalnej lub zatrudnianie w ramach prac społecznych) oraz wsparcie aktywności organizacji pozarządowych podejmujących działania aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych.

Cel 3. Rozwój gospodarczy oparty na turystyce

Podstawowym zasobem Gminy Zbójno jest środowisko naturalne, przyroda, brak zanieczyszczeń generowanych przez zakłady przemysłowe. Z tego zasobu można korzystać wspierając rozwój przedsiębiorczości mieszkańców ukierunkowanej na wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i podejmowanie inicjatyw promujących wypoczynek i rekreację na terenie Gminy. Potraktowanie turystyki jako podstawowej gałęzi rozwoju gospodarczego pozwoli jednocześnie zachować walory środowiska naturalnego, które obecnie stanowią największy zasób Gminy. Warunkiem koniecznym dla rozwoju turystyki także stworzenie i promocja produktu turystycznego gminy, spójnego i komplementarnego wobec ofert okolicznych jednostek.

Cel 4. Efektywne rolnictwo

Czyste środowisko naturalne stanowi dobrą przestrzeń do upraw ekologicznych oraz innych w zakresie szeroko rozumianego rolnictwa. Dochody z działalności rolniczej mogą stanowić podstawowe źródło utrzymania dla wielu mieszkańców, w tym także poprzez uprawy na własny użytek. Działania z tego zakresu powinny obejmować tworzenie warunków dla wspierania produkcji rolniczej oraz jej późniejszego zbytu. Szczególny nacisk powinien zostać skierowany na edukację i pomoc techniczną w zakresie możliwie pełnego i efektywnego wykorzystania przez rolników możliwości oferowanych przez programy i fundusze Unii Europejskiej.

Cel 5. Lepsza infrastruktura techniczna

Współczesna cywilizacja może znacznie poprawiać jakość życia ludzi poprzez ułatwienie zaspokajania podstawowych potrzeb. Daje także możliwość zagospodarowania przestrzeni wspólnych w sposób zapewniający większe bezpieczeństwo i lepszą estetykę przestrzeni. Dlatego też należy realizować działania ukierunkowane na poprawę jakości infrastruktury technicznej (w tym budynków oraz szlaków pieszo-jezdnych) oraz wykorzystanie technologii, w tym oświetlenie ulic i chodników, przyłączanie budynków mieszkalnych do kanalizacji, zapewnienie mieszkańcom dostępu do szerokopasmowego internetu.

Zadania

Do każdego z podanych celów przypisano zadania stanowiące zakres interwencji ukierunkowanej na rozwój Gminy wskazany w wizji. Zadania należy traktować jako przykładowy katalog, którzy nie wyczerpuje i nie zamyka możliwości działań, które zostaną podjęte w ramach realizacji Strategii Rozwoju dla Gminy Zbójno.

Cel 1. Wysoki poziom kapitału społecznego
1.1 Pobudzanie aktywności społeczności wiejskiej
1.2 Edukacja dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych
1.3 Organizowanie wydarzeń integrujących społeczność lokalną oraz międzypokoleniowych
1.4 Wsparcie rodzin (rozwój oferty przedszkolnej i szkolnej oraz oferty i miejsc rekreacji)
1.5 Wspieranie działalności organizacji pozarządowych
1.6 Rozbudowa i doposażenie obiektów aktywności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej
1.7 Budowa i rozbudowa tzw. małej architektury oraz miejsc sportu i rekreacji
1.8 Inwestycje poprawiające użyteczność i/lub estetykę przestrzeni publicznej
1.9 Podejmowanie innych działań niezbędnych dla mieszkańców

Cel 2. Mniejsze bezrobocie
2.1 Wsparcie utworzenia przedsiębiorstwa społecznego (np. spółdzielni socjalnej)
2.2 Inicjatywy wspierające przedsiębiorczość kobiet
2.3 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych
2.4 Wspieranie rozwoju małych i mikro przedsiębiorstw
2.5 Wsparcie prowadzenia kursów i szkoleń rozwijających kompetencje zawodowe i społeczne

Cel 3. Rozwój gospodarczy oparty na turystyce
3.1 Wspieranie rozwoju bazy turystycznej
3.2 Promocja gminy
3.3 Organizowanie wydarzeń promujących Gminę (w tym także LGD) oraz wsparcie działalności organizacji pozarządowych promującej Gminę
3.4 Szkolenia związane z rozwojem turystyki i agroturystyki
3.5 Inwestycje wspierające rozwój turystyki
3.6 Poprawa estetyki gminy
3.7 Rewaloryzacja zasobów naturalnych (np. oczyszczanie wód, nasadzenia drzew i krzewów)

Cel 4. Efektywne rolnictwo
4.1 Wspieranie produkcji rolniczej
4.2 Poprawa dostępności otoczenia instytucjonalnego rolnictwa
4.3 Upowszechnianie doradztwa dla rolników
4.4 Pomoc przy wykorzystaniu programów unijnych dla rolnictwa
4.5 Wspieranie działań w kierunku likwidacji i ograniczenia niskiej emisji
4.6 Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie ich skutkom

Cel 5. Lepsza infrastruktura techniczna
5.1 Budowa chodników i ścieżek rowerowych
5.2 Budowa i remonty dróg
5.3 Rozbudowa oświetlenia ulicznego
5.4 Modernizacja urządzeń systemu wodno-ściekowego

5.5 Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (przydomowe oczyszczalnie ścieków)
5.6 Budowa, modernizacja i termomodernizacja budynków
5.7 Rewitalizacja centrów wsi
5.8 Rozbudowa odnawialnych źródeł energii

Inwestycje strategiczne

Określone powyżej kierunki rozwoju strategicznego i przypisane do nich zadania mają doprowadzić do realizacji wizji przyjętej dla Gminy Zbójno na rok 2027. Wskazane zadania mają zarówno charakter przedsięwzięć „twardych" (inwestycyjnych) jak i „miękkich" (rozwijających kompetencje mieszkańców i relacje społeczne wewnątrz społeczności). Dla skutecznej realizacji wymienionych powyżej celów i zadań określono inwestycje strategiczne dla rozwoju Gminy Zbójno:

1. Budowa pomostu wraz z zagospodarowaniem terenu nad jeziorem w miejscowości Wielgie.
2. Budowa pomostu wraz z zagospodarowaniem terenu nad jeziorem w miejscowości Sitno.
3. Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Zbójno.
4. Zagospodarowanie centrum wsi Działynia poprzez remont małej architektury - figurki, znajdującej się na gruncie do którego gmina Zbójno posiada tytuł prawny.
5. Rewitalizacja Zespołu Pałacowo-Parkowego w Zbójnie.
6. Utworzenie na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego Centrum Kultury Szlacheckiej i Dobrzyńskiej wraz z muzeum wsi dobrzyńskiej i biblioteką.
7. Przebudowa Budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Obory.
8. Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Zbójno.
9. Budowa targowiska w centrum wsi Zbójno.
10. Budowa parkingu w centrum wsi Zbójno.
11. Modernizacja placu zabaw w centrum wsi Wielgie.
12. Budowa chodników przy drogach gminnych.
13. Budowa chodników przy drogach powiatowych.
14. Budowa chodników przy drogach wojewódzkich.
15. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Rużu.
16. Rozbudowa i termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Klonowie.
17. Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Działyniu.
18. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy.
19. Utworzenie samorządowego żłobka i przedszkola w miejscowości Ruże.
20. Utworzenie skate parku i pump trucku w miejscowości Działyń.
21. Utworzenie skate parku i pump trucku w miejscowości Zbójno.
22. Utworzenie boiska do piłki siatkowej i plażowej w miejscowości Działyń.

23. Utworzenie boiska do piłki siatkowej i plażowej w miejscowości Zbójno.
24. Modernizacja stacji uzdatniania wody w Zbójnie.
25. Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Zbójno.
26. Budowa oświetlenie na terenie rekreacyjnym nad stawem w Działyniu.
27. Modernizacja boiska sportowego w Zbójnie poprzez budowę trybun dla kibiców.
28. Montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej należących do Gminy Zbójno.
29. Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Działyniu.
30. Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Zbójnie.

Rezultaty

Realizacja wskazanych powyżej zadań pozwoli na osiągnięcie celów, a to przełoży się na osiągnięcie przyjętej wizji rozwoju Gminy Zbójno w roku 2027. Do każdego z celów przypisano rezultat, który zgodnie z założeniami powinien zostać osiągnięty po wdrożeniu Strategii:

Rezultaty dla Celu 1. Wysoki poziom kapitału społecznego:
Rezultat 1: Liczba aktywnych organizacji pozarządowych wyniesie min.18.
Rezultat 2: Frekwencja w wyborach samorządowych wyniesie min. 60%.

Rezultat Cel 2. Mniejsze bezrobocie
Rezultat 3: Bezrobocie zmniejszy się co najmniej do poziomu bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim (porównanym w tym samym roku).

Cel 3. Rozwój gospodarczy oparty na turystyce
Rezultat 4: W pierwszym roku podsumowującym realizację Strategii na podstawie danych urzędu Gminy zostanie wskazana liczba podmiotów realizujących działalność turystyczną, a w roku 2027 liczba ta wyniesie min. 1,5x wartość liczby z pierwszego monitorowanego okresu.

Cel 4. Efektywne rolnictwo
Rezultat 5: W pierwszym roku podsumowującym realizację Strategii na podstawie danych urzędu Gminy zostanie wskazana osób utrzymujących się z rolnictwa i/lub pracujących w rolnictwie na terenie Gminy, a w roku 2027 liczba ta wyniesie min. 1,5x wartość liczby z pierwszego monitorowanego okresu.

Cel 5. Lepsza infrastruktura techniczna
Rezultat 6: Liczba i rodzaj zrealizowanych inwestycji.

4. System realizacji Strategii

4.1 Zarządzanie

Za realizację Strategii odpowiada Wójt Gminy. W tym kontekście do jego zadań należały w szczególności:

1. Zarządzanie realizacją Strategii.
2. Przygotowanie corocznego zestawienia projektów realizacyjnych do zadań, w tym ich planowanych budżetów, oraz przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy.
3. Nadzór nad prawidłowością realizacji zadań.
4. Zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi w budżecie Gminy na realizację Strategii oraz środków pozyskanych na ten cel ze źródeł zewnętrznych.
5. Przedstawianie Radzie Gminy co najmniej raz w roku do 31 grudnia, raportu z realizacji Strategii i poszczególnych zadań przyjętych w rocznych projektach realizacyjnych. Raport z realizacji Strategii Rozwoju może stanowić część Raportu o stanie gminy.
6. Prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych związanych z realizacja zadań.

W realizację Strategii zostaną włączone wszystkie jednostki organizacyjne Urzędu Gminy. Podstawową rolę spełniać jednak będzie Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji w Urzędzie Gminy Zbójno.

Poszczególne zadania określone w Strategii mogą być realizowane w partnerstwie publiczno-prywatnym (PPP), które jest formułą współpracy poszerzającą możliwości finansowania przedsięwzięć o charakterze publicznym. Wspólne przedsięwzięcia sektora publicznego i prywatnego dotyczyć mogą inwestycji infrastrukturalnych, ale również działań o charakterze społecznym i kulturalnym.

Dopuszcza się możliwość aktualizacji Strategii przed upływem okresu, na jaki została opracowana. Podstawą aktualizacji będzie raport z monitoringu lub rekomendacja ze strony władz Gminy. Aktualizacja może obejmować przede wszystkim zakres działań realizowanych w ramach wskazanych celów. Ze względu na wpływ czynników zewnętrznych (decyzji podejmowanych na szczeblu centralnym w zakresie zadań własnych Gminy) Strategia jest elastyczna i otwarta na korekty, ponieważ tylko odpowiednio wczesne reagowanie na pojawiające się szanse i zagrożenia zapewni możliwość realizacji działań i osiągnięcie zakładanych celów.

4.3 Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie monitoringu będzie polegać na:

- zbieraniu danych i informacji (Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji),
- analizie danych (Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji),
- przygotowaniu raportów (Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji),
- ocenie wyników polegającej na porównaniu rezultatów z założeniami (Wójt).

W przypadku oceny pozytywnej proces wdrażania Strategii jest kontynuowany, w przypadku oceny negatywnej należy:

- określić nieprawidłowości w zakresie wdrażania Strategii (Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji),
- zidentyfikować źródło nieprawidłowości (Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji),
- skorygować wdrażanie, aby uniknąć ponownego wystąpienia zidentyfikowanych nieprawidłowości (Wójt wraz z odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy),
- przyjąć korekty (Wójt lub Rada Gminy),
- wdrożyć korekty (Samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych oraz pozyskiwania i rozliczania inwestycji).

Na koniec każdego roku będzie przygotowywany Raport z realizacji Strategii, który będzie zawierał zestawienie podsumowanie realizacji w odniesieniu do każdego zadań ujętych w niniejszym dokumencie. Raport może być częścią Raportu o stanie Gminy.

Dodatkowym rekomendowanym działaniem jest przeprowadzenie ewaluacji przynajmniej raz, w połowie okresu wdrażania. Dla zachowania obiektywizmu rekomendowana jest ewaluacja zewnętrzna, czyli przeprowadzona przez osobę lub podmiot spoza Gminy, nie zaangażowany w realizację Strategii. W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu realizacja Strategii przekłada się na zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy.

Ewaluacja Strategii powinna obejmować:

- zgodność procesu wdrażania Strategii z kluczowymi założeniami zawartymi w dokumencie Strategii,
- ocenę jakości zarządzania wdrożeniem Strategii,

- ocenę sposobu wdrażania zaplanowanych działań;
- identyfikację czynników, które mogą mieć wpływ na proces realizacji działań i skuteczność osiągania założonych celów Strategii;
- ocenę skuteczności i efektywności działań, a zwłaszcza osiągniętych rezultatów oraz postępów w realizacji celów Strategii;
- skuteczność wdrożenia Strategii;
- wpływ zrealizowanych działań na życie mieszkańców.

4.2 Źródła finansowania

Realizacja zadań ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych określonych w niniejszej Strategii będzie stanowić podstawę podejmowania decyzji i konkretnych działań, które mogą być finansowane ze środków własnych Gminy Zbójno jak i ze źródeł zewnętrznych.

Budżet Gminy nie wystarczy na realizację wszystkich wskazanych zadań i osiągnięcie zamierzonych celów. W związku z tym koniecznością staje się zaangażowanie zróżnicowanych instrumentów finansowych, co umożliwi sprawną, racjonalną, celową i terminową realizację przedsięwzięć określonych w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2021-2027 i przełoży się na harmonijny rozwój i osiągnięcie wizji Gminy Zbójno w 2027 roku.

Biorąc pod uwagę zakładany okres obowiązywania Strategii, można wskazać następujące potencjalne źródła finansowania działań:

1. Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
   - środki własne Gminy, a także pochodzące od innych jednostek samorządu terytorialnego (województwa, powiatu);
   - środki budżetu państwa;
   - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2021–2027, w tym m. in. z:
     - Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujawsko-Pomorskiego 2021-2027 (który zastąpi Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020);
     - Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), który będzie kontynuacją Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój realizowanego w latach 2014-2020 w zakresie działań społecznych;
     - Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027 (FENG), który stanowi kontynuację dwóch programów Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020;
   - Krajowego Planu Odbudowy – Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, którego celem jest złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii koronawirusa. KPO obejmuje aspekty, które stymulować będą inwestycje,

wzrost gospodarczy i zatrudnienie poprzez odbudowę inwestycji i promowanie zmian strukturalnych. W tym kontekście celem głównym KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy;

- środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

2. Środki budżetu państwa:

- rządowe fundusze celowe, m. in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Solidarnościowy oraz Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych;
- Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych;
- Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu (Program Sportowa Polska, Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu), Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (Program „Aktywni plus", Program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych), Ministerstwa Infrastruktury i Ministerstwa Finansów;
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (w czasie przygotowania niniejszej Strategii dostępny był projekt dokumentu Krajowego Planu Odbudowy);
- Programy celowe realizowane przez Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym programy: Czyste powietrze i STOP SMOG;
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich nalata 2018-2030;
- Program „Aktywny Samorząd" – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych".

3. Środki inwestorów prywatnych, w tym w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

4.4 Powiązanie z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2021-2027 została opracowana w odniesieniu do kluczowych dokumentów strategicznych i programowych obowiązujących na poziomie europejskim, krajowym oraz regionalnym. Cele zawarte w niniejszym dokumencie bezpośrednio odnoszą się do Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego, są także zgodne z założeniami i priorytetami wskazanymi w dokumentach nadrzędnych.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Nadrzędnym celem *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+* (SRWKP) jest „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich".

SRWKP określa 5 celów głównych, a w odniesieniu do nich cele operacyjne:

Cel główny: 1. Skuteczna edukacja
Cele operacyjne:
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania
12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach
13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego
14. Rozwój szkolnictwa wyższego

Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo
Cele operacyjne:
21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego
22. Rozwój wrażliwy społecznie
23. Zdrowie
24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe
25. Sport i aktywność fizyczna

Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka
Cele operacyjne:
31. Odbudowa gospodarki po COVID-19
32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia
33. Rozwój przedsiębiorczości
34. Rozwój sektora rolno-spożywczego
35. Rozwój turystyki
36. Internacjonalizacja gospodarki
37. Nowoczesny rynek pracy

Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko
Cele operacyjne:
41. Infrastruktura rozwoju społecznego
42. Środowisko przyrodnicze
43. Przestrzeń kulturowa
44. Przestrzeń dla gospodarki
45. Infrastruktura transportu
46. Infrastruktura techniczna
47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne
48. Potencjały endogeniczne

Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo
Cele operacyjne:
51. Transport publiczny

52. Cyfryzacja
53. Bezpieczeństwo
54. Współpraca dla rozwoju regionu

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Jest to podstawowy dokument strategiczny kształtujący politykę regionalną państwa w perspektywie do 2030 r. Obejmuje wspólne wartości, zasady współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument ten określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i polityki pomiędzy regionami.

Strategia ta ustala trzy cele główne polityki regionalnej, do każdego przypisuje cele operacyjne:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją
1.2 Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze
1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska
1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem
3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Dokument ten wskazuje podstawowe założenia, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie 2030. Wskazuje

także nowy model rozwoju, czyli rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Dokument ten określa następujące obszary interwencji:

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Cel Szczegółowy I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);

Cel Szczegółowy II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

Cel Szczegółowy III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Strategia ta określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Celem głównym określonym w tym dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Osiągnięcie tego celu będzie efektem działań podejmowanych w trzech obszarach strategicznych:

1. Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji), nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność.
2. Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji), który zakłada rozbudzanie potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów mechanizmami dyfuzji i absorbcji oraz polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski.
3. Obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności), usprawniający funkcje przyjaznego i pomocnego państwa działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji.

Spis tabel, wykresów i map

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia sołectw na terenie Gminy Zbójno 7
Tabela 2 Zestawienie liczby mieszkańców w wybranych latach 32
Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Zbójno w latach 2015-2020 33
Tabela 4 Współczynnik feminizacji 33
Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej 35
Tabela 6 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności 36
Tabela 7 Urodzenia żywe na 1 000 ludności 36
Tabela 8 Przyrost naturalny na 1 000 ludności 38
Tabela 9 Saldo migracji 38
Tabela 10 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem 39
Tabela 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 40
Tabela 12 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Zbójno 41
Tabela 13 REGON – podmioty gospodarki narodowej 42
Tabela 14 REGON – podmioty gospodarki narodowej 44
Tabela 15 Liczba uczestników organizacji sportowych na terenie gminy Zbójno 45
Tabela 16 NGO - fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców 46
Tabela 17 Frekwencja w wyborach samorządowych (frekwencja końcowa) 46
Tabela 18 Szkoły podstawowe 47
Tabela 19 Średnie wyniki wyników egzaminu ósmoklasisty w 2020 47
Tabela 20 Czytelnicy biblioteki publicznej i wypożyczenia 48
Tabela 21 Udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągu 48
Tabela 22 Udział mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej 49
Tabela 23 Udział budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji 49
Tabela 24 Udział mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej 50
Tabela 25 Udział mieszkańców korzystających z instalacji gazowej 50

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Ludność według płci i wieku w 2020 r. 34
Wykres 2 Urodzenia żywe na 1 000 ludności 37

SPIS MAP

Mapa 1 Powiat golubsko-dobrzyński na mapie województwa kujawsko-pomorskiego 6
Mapa 2 Gminy na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego 6

ANEKS - Diagnoza

CZĘŚĆ I. Analiza statystyczna

Diagnoza została opracowana w oparciu o dane statystyczne GUS (BDL) oraz – w mniejszym zakresie – Raporty o stanie Gminy Zbójno za lata 2018, 2019 i 2020.

Spis treści

CZĘŚĆ I. Analiza statystyczna 30
1. Metodologia analizy statystycznej 31
2. Demografia 31
2.1 Liczba ludności 31
2.2 Kwestia kobiet 32
2.3 Seniorki 34
2.4 Świadczeniobiorcy pomocy społecznej 35
2.5 Ruch naturalny i migracje 36
3. Rynek pracy 39
3.1 Liczebność grup aktywności zawodowej 39
3.2 Bezrobotni 40
3.3 Liczba podmiotów gospodarczych 42
4. Aktywność społeczna i obywatelska 44
4.1 Organizacje pozarządowe 44
4.2 Frekwencja 46
4.3 Edukacja 47
5. Infrastruktura 48
5.1 Wodociąg 48
5.2 Kanalizacja 49
5.3 Gaz 50
6. Gospodarka przestrzenna 50
7. Współpraca ze społecznościami samorządowymi 53

1. Metodologia analizy statystycznej

Monitorowanie przez GUS podstawowych wskaźników umożliwia porównywanie Gminy Zbójno w odniesieniu do innych jednostek samorządowych w kraju przy wykorzystaniu tych samych źródeł danych i definicji dla opisania wskaźników. Należy jednakże pamiętać, że dane statystyczne pokazują „surowy obraz" dla danego czasu, nie wskazują przyczyn czy okoliczności zmian i nie interpretują wyników. To przypomnienie jest szczególnie ważne w odniesieniu do:

- danych dotyczących wszelkich kwestii demograficznych (jak np. liczebność osób w poszczególnych grupach wiekowych),
- danych obrazujących zachowania ludności (np. migracje, kondycja rynku pracy),
- danych odnoszących się do skutków rozwiązań systemowych (np. w obszarze edukacji czy pomocy społecznej).

W przypadku zmian społecznych ważne są przyczyny indywidualnych decyzji (niewidoczne w danych). W rozwiązaniach systemowych gros świadczeń i decyzji jest określone i uregulowane na poziomie centralnym. Liczba osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń może się zmienić nie tyle ze względu na poprawę sytuacji osób korzystających z udzielanego wsparcia, ile ze względu na zmianę kryteriów określających kondycję osób uprawnionych do skorzystania z określonego rodzaju świadczeń. Tak więc samo zestawienie danych liczbowych nie uwzględnia przesłanek, kontekstu czy praktycznego znaczenia danych.

Dla zobrazowania kondycji Gminy Zbójno dokonano analizy dynamicznej (obrazującej zmiany w czasie) i porównawczej (w odniesieniu do podobnych jednostek samorządu terytorialnego). Jako jednostki referencyjne dla porównania trendów przyjęto kraj, województwo, powiat golubsko-dobrzyńskiego oraz gminy wiejskie w powiecie: Ciechocin, Radomin i Golub-Dobrzyń.

2. Demografia

2.1 Liczba ludności

Według danych GUS na koniec 2020 roku w Gminie Zbójno zamieszkiwało 4 380[2] osób (według Raportu o stanie Gminy liczba ta jest o 164 osoby wyższa i wynosi 4 544).

Od kilku lat w kraju obserwowany jest regularny spadek liczby ludności, przy czym w odniesieniu do poszczególnych jednostek terytorialnych są i takie, w których liczba mieszkańców się zwiększa. Tak jest w odniesieniu do Gminy Golub-Dobrzyń, gdzie liczba mieszkańców regularnie się zwiększa. Podobnie jest **w Gminie Zbójno – liczba mieszkańców w porównaniu roku 2020**

[2] W Raporcie o stanie Gminy Zbójno wskazano, że liczba mieszkańców w 2020 roku wynosiła 4 544 osób, w tym 22087 kobiet i 2 336 mężczyzn. W niniejszej analizie odniesiono się do danych GUS ponieważ są podane w szczegółowym zestawieniu dla poszczególnych grup wiekowych.

do 2015 wzrosła, jednak wzrost ten jest nieznaczny a tendencja wahadłowa, czyli wzrost nie jest stały w całym obserwowanym czasie. W pozostałych porównywanych gminach odnotowano spadek liczby mieszkańców, w Gminie Ciechocin jest on na poziomie zbliżonym do średniej krajowej (w 2020 liczba mieszkańców w kraju wynosiła 99,31% liczby mieszkańców z 2015 roku), a w Gminie Radomin spadek ten jest nieco większy niż w kraju. Szczegółowe zestawienie danych prezentuje poniższa Tabela 2.

Tabela 2 Zestawienie liczby mieszkańców w wybranych latach

Rok / zestawienie danych	Polska	Woj. kujawsko-pomorskie	Powiat golubsko-dobrzyński	Gmina Ciechocin	Gmina Golub-Dobrzyń	Gmina Radomin	Gmina Zbójno
2015	38 265 013	2 086 210	45 342	4 016	8 621	3 916	4 380
2016	38 382 576	2 083 927	45 250	4 023	8 635	3 872	4 359
2017	38 411 148	2 082 944	45 289	4 034	8 692	3 867	4 381
2018	38 433 558	2 077 775	45 140	4 034	8 727	3 878	4 382
2019	38 432 992	2 072 373	45 018	4 022	8 781	3 837	4 379
2020	38 437 239	2 061 942	44 855	4 003	8 841	3 801	4 382
zmiana 2020-2015 w liczbie osób	-264 853	-24 268	-487	-13	+220	-115	+2
zmiana 2020 /2015 w % populacji	99,31	98,84	98,93	99,68	102,55	97,06	100,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2 Kwestia kobiet

Porównanie liczby ludności w latach w podziale na płeć wskazuje, że w Gminie Zbójno mieszkało w 2020 roku więcej mężczyzn niż kobiet (różnica wynosiła 120). **W 2020 roku kobiety stanowiły niespełna 49% ogółu populacji Gminy**. W porównaniu do 2015 przybyło mężczyzn a ubyło kobiet, liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3 kobiety a jednocześnie zwiększyła o 1 511 mężczyzn. Należy jednocześnie zauważyć, że zarówno dysproporcja w liczbie kobiet i mężczyzn jak i zmiany liczbowe w odniesieniu do mają zmienną dynamikę, czyli w poszczególnych latach są bardziej lub mniej wyraźne. Największą różnicę w liczbie kobiet i mężczyzn odnotowano w 2018 roku, gdy wynosiła 168 osób, najmniejszą – w 2015 roku, wówczas wyniosła 112 osób. Szczegółowe dane przedstawia poniższa Tabela 3.

Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Zbójno w latach 2015-2020

Płeć	2015	2016	2017	2018	2019	2020	różnica l. osób 2020-2015	udział kobiet i mężczyzn w 2020 r.
kobiety	2 134	2 116	2 122	2 107	2 120	2 131	-3	48,63%
mężczyźni	2 246	2 243	2 259	2 275	2 259	2 251	5	51,37%
ogółem	4 380	4 359	4 381	4 382	4 379	4 382	2	100%
różnica (k-m)	-112	-127	-137	-168	-139	-120	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ogóle populacji w Polsce kobiety stanowią większość. Współczynnik feminizacji dla kraju pokazuje, że na 100 mężczyzn średnio przypada 107 kobiet. Podobnie wysoki jest w województwie kujawsko-pomorskim, gdzie wynosi 106. Jednak im bardziej zmniejsza się analizowana jednostka terytorialna, tym bardziej zmniejsza się liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn. We wszystkich porównywanych gminach statystycznie jest więcej kobiet, najmniejsza różnica występuje w Gminie Golub-Dobrzyń. **W Gminie Zbójno w 2020 na 100 mężczyzn przypadało 95 kobiet, i jest to najniższy wskaźnik ze wszystkich porównywanych jednostek.**

W większych jednostkach: w kraju, województwie i powiecie, współczynnik feminizacji nie zmieniał się od pięciu lat, podobnie w Gminie Golub-Dobrzyń. W pozostałych jednostkach występowały zmiany: w gminach Zbójno i Ciechocin współczynnik feminizacji zmniejszał się (w 2018 roku w Gminie Zbójno wynosił 93). W Gminie Zbójno **współczynnik feminizacji utrzymuje się od kilku lat na poziomie niższym niż średnia dla kraju o ponad 10 punktów procentowych, jest to także poziom najniższy spośród porównywanych gmin.** Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższa Tabela 4.

Tabela 4 Współczynnik feminizacji

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2015
Polska	107	107	107	107	107	107	0
Woj. kujawsko-pomorskie	106	106	106	106	106	106	0
Powiat golubsko-dobrzyński	102	102	102	102	102	102	0
Gmina Ciechocin	99	99	97	98	97	97	**-2**
Gmina Golub-Dobrzyń	99	98	99	99	99	99	0
Gmina Radomin	96	96	96	97	97	96	0
Gmina Zbójno	95	94	94	**93**	94	95	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.3 Seniorki

Przygotowany w odniesieniu do przedziałów wiekowych co pięć lat Wykres 1 pokazuje, że w niemal wszystkich grupach wiekowych aktywności zawodowej występuje nadreprezentacja mężczyzn w ogóle populacji. **W grupach powyżej 70 r. ż. kobiet jest więcej**. Wśród młodszych grup wyjątek stanowią przedziały 45-49 oraz 60-64, gdzie także więcej jest kobiet niż mężczyzn. Poniższy Wykres 1 przedstawia liczebność ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe, ponadto kolorem pomarańczowym zaznaczono te grupy wiekowe, w których jest więcej kobiet.

Wykres 1 Ludność według płci i wieku w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.4 Świadczeniobiorcy pomocy społecznej

Jak wynika z danych GUS **liczba osób korzystających z pomocy społecznej stale się zmniejsza** – w Polsce liczba świadczeniobiorców w 2019 roku stanowiła średnio 65% liczby z 2015 roku. W Gminie Zbójno odnotowany spadek jest większy niż zmiana obserwowana średnio w województwie i w powiecie – liczba świadczeniobiorców w 2019 roku stanowiła 59% liczby z 2015 roku. Zmiana ta jest także większa niż w odniesieniu do dwóch z trzech gmin referencyjnych. Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższa Tabela 5.

Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2019 /2015
Polska	2 729 828	2478698	2 180 599	1 970 385	1 775 761	-	65,05%
Woj. kujawsko-pomorskie	201 580	183 974	166 984	150 315	136 736	-	67,83%
Powiat golubsko-dobrzyński	5 748	5 056	4 439	4 102	3 784	-	65,83%
Gmina Ciechocin	544	508	469	453	418	-	76,84%
Gmina Golub-Dobrzyń	1 076	879	690	630	581	-	**54,00%**
Gmina Radomin	491	443	464	501	457	-	93,08%
Gmina Zbójno	837	721	625	534	492	-	**58,78%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Porównanie liczby świadczeniobiorców w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców pokazuje, że statystycznie **w Gminie Zbójno jest znacznie więcej osób korzystających z pomocy społecznej niż średnio w kraju** (trzykrotnie), w województwie (niemal dwukrotnie) i w powiecie. Jednocześnie w tej kategorii wskaźnik dla Gminy Zbójno ma wartość zbliżoną do gmin referencyjnych. Wśród gmin pozytywnie wyróżnia się Golub-Dobrzyń, gdzie udział świadczeniobiorców pomocy społecznej w ogóle mieszkańców jest zbliżony do wartości dla województwa.

Jednocześnie należy zauważyć, że w analizowanym zestawieniu we wszystkich jednostkach obserwowane jest **zmniejszanie się liczby świadczeniobiorców na przestrzeni ostatnich kilku lat**, przy czym w niemal wszystkich gminach wiejskich z zestawienia dynamika ta jest dużo mniejsza niż dla większych jednostek terytorialnych. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższa Tabela 6.

Tabela 6 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	710	645	568	513	463	b.d.
Woj. kujawsko-pomorskie	966	883	802	723	659	b.d.
Powiat golubsko-dobrzyński	1 266	1 116	981	907	840	b.d.
Gmina Ciechocin	1 346	1 268	1 165	1 124	1 037	b.d.
Gmina Golub-Dobrzyń	1 261	1 018	798	723	665	b.d.
Gmina Radomin	1 252	1 137	1 203	1 299	1 178	b.d.
Gmina Zbójno	1 904	1 651	1 427	1 221	1 124	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

2.5 Ruch naturalny i migracje

Perspektywa kilku ostatnich lat (od 2015 roku) **zmiany w liczbie urodzeń** na tysiąc mieszkańców pokazuje, że **sytuacja w Gminie Zbójno (11,46) jest podobna do sytuacji w trzech (na cztery) gminach referencyjnych.** Średnia dla kraju wynosi 9,26 i jest to wartość, która od czterech lat systematycznie spada, podobna tendencja występuje w województwie. W gminach zmiany te mają charakter wahadłowy, w Gminie Zbójno największy spadek odnotowano w 2019 roku, wówczas liczba urodzeń na tysiąc mieszkańców wynosiła 7,74. Zestawienie liczby urodzeń wskazuje, że liczba urodzeń w Gminie Zbójno oscyluje wokół 20-25 rocznie, wyjątkiem był rok 2017, gdy wyniosła 34. Warto w odniesieniu do tego wskaźnika zauważyć, że wpływ na decyzje prokreacyjne (obserwowany w całym kraju) mogło mieć wprowadzenie świadczenia wychowawczego 500+, które przyniosło roczne lub dwuletnie wzrosty liczby urodzeń. Szczegółowe zestawienie obrazuje poniższa Tabela 7 oraz Wykres 2.

Tabela 7 Urodzenia żywe na 1 000 ludności

Jednostka terytorialna		2015	2016	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe na 1 000 ludności	Polska	9,60	9,95	10,46	10,11	9,77	9,26
	Woj. kujawsko-pomorskie	9,19	9,52	10,03	9,55	9,32	8,70
	Powiat golubsko-dobrzyński	9,07	9,72	11,09	10,00	11,21	9,61
	Gmina Ciechocin	-	7,98	13,92	9,45	13,40	10,48
	Gmina Golub-Dobrzyń	-	11,84	10,66	9,44	11,91	7,28
	Gmina Radomin	-	7,18	12,46	16,07	9,82	11,47
	Gmina Zbójno	-	9,13	15,54	10,52	7,74	11,43
liczba urodzeń	Gmina Ciechocin	-	16	28	19	27	21
	Gmina Golub-Dobrzyń	-	51	46	41	52	32
	Gmina Radomin	-	14	24	31	19	22
	Gmina Zbójno	-	20	34	23	17	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Wykres 2 Urodzenia żywe na 1 000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W odniesieniu do kondycji demograficznej wydaje się, że o ile świadczenie 500+ przełożyło się na większą liczbę urodzeń tuż po jego wprowadzeniu, o tyle nie przełożyło się ani na decyzje prokreacyjne w dłuższej perspektywie czasowej, ani nie podniosło znacząco przyrostu naturalnego (bilans liczby urodzeń i liczby zgonów). Średnio w kraju wartość tego wskaźnika jest ujemna od 2012 roku[3], wartość w 2018 przekroczyła poziom z 2015 roku.

Wyjątkowy – ze względu na pandemię Covid 19 – był rok 2020. Skutki pandemii są widoczne także w większych wartościach wskaźnika przyrostu naturalnego (bilans urodzeń i zgonów). W porównaniu rok do roku wartości (ujemne) wskaźników zwiększyły się średnio w kraju o 2,27 punktu procentowego. Ujemny przyrost naturalny w zestawieniu rok do roku był ujemny we wszystkich analizowanych jednostkach. Porównanie przyrostu w nieco dłuższej perspektywie pokazuje, że choć w kraju, województwie i powiecie przyrost naturalny jest ujemny, to w niektórych gminach występuje także krótkookresowe przełamanie tendencji i przyrost naturalny ma wartość dodatnią.

Zmiany obserwowane w Gminie Zbójno w 5-letniej perspektywie nieco mniejszą dynamikę niż zmiany obserwowane średnio w kraju – **przyrost naturalny jest ujemny w ostatnich pięciu latach** i wyłączając jeden rok przyrostu dodatniego – stale wahadłowo spada (ujemna wartość

[3] W 2012 roku przyrost naturalny w kraju wynosił 0,04, w 2013 było to -0,46, a w 2014 roku -0,03.

się zwiększa). Podobna wahadłowa tendencja występuje także w gminach referencyjnych. Szczegółowe zestawienie danych przedstawia poniższa Tabela 8.

Tabela 8 Przyrost naturalny na 1 000 ludności

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2016	2020-2019
Polska	-0,67	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91	**-3,18**	-3,03	**-2,27**
Woj. kujawsko-pomorskie	-0,64	-0,33	-0,17	-1,33	-1,33	-3,60	-3,27	-2,27
Powiat golubsko-dobrzyński	-0,20	0,00	1,66	-0,88	0,87	-1,89	-1,89	-2,76
Gmina Ciechocin	-	1,50	3,72	0,74	0,25	-1,00	-2,5	-1,25
Gmina Golub-Dobrzyń	-	1,39	3,01	-0,57	2,06	-1,25	-2,64	-3,31
Gmina Radomin	-	-6,42	4,41	1,56	2,58	0,00	6,42	-2,58
Gmina Zbójno	-	-1,37	2,97	-3,20	-1,14	**-2,97**	-1,6	-1,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W Gminie Zbójno notowane **jest ujemne saldo migracji** (czyli różnica liczby osób przybyłych w danym okresie na teren gminy i liczby osób, które w tym samym okresie wyjechały), i jest to tendencja obserwowana w niemal wszystkich gminach referencyjnych (wyjątek stanowi Gmina Golub-Dobrzyń, gdzie saldo migracji jest dodatnie). Zestawienie danych dla poszczególnych gmin pokazuje bardzo duże zróżnicowanie w zakresie tego wskaźnika: od -9,4 w Gminie Radomin po +5,8 w Gminie Golub-Dobrzyń, przy czym w trzech gminach wartość ta jest ujemna (w Gminie Zbójno wynosiła -0,5). Szczegółowe zestawienie obrazuje poniższa Tabela 9.

Tabela 9 Saldo migracji

Jednostka terytorialna		2015	2016	2017	2018	2019	2020
na 1000 osób	Polska	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1
	Woj. kujawsko-pomorskie	0,0	-0,8	-0,6	-1,2	-1,3	-1,0
	Powiat golubsko-dobrzyński	0,0	-2,2	-1,1	-2,8	-3,7	-2,5
	Gmina Ciechocin	0,0	-0,5	-0,7	-2,7	-6,9	-3,7
	Gmina Golub-Dobrzyń	0,0	3,7	3,2	5,4	3,9	5,8
	Gmina Radomin	0,0	-1,8	-8,0	-4,1	-3,6	-9,4
	Gmina Zbójno	0,0	-7,3	-0,7	-1,1	-2,3	-0,5
ogółem	Gmina Ciechocin	0	-2	-3	-11	-28	-15
	Gmina Golub-Dobrzyń	0	32	28	47	34	51
	Gmina Radomin	0	-7	-31	-16	-14	-36
	Gmina Zbójno	0	-32	-3	-5	-10	-2

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

3. Rynek pracy

3.1 Liczebność grup aktywności zawodowej

Stale rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym[4] w ludności ogółem, średnio w Polsce o 2,7 punktu procentowego w ciągu ostatnich pięciu lat. W Gminie Zbójno o 1,7 p.p. – w 2015 roku osoby z tej grupy wiekowej stanowiły 17,2% ogółu mieszkańców, a w 2020 roku było to 18,9%. Zmniejsza się udział osób w wieku przedprodukcyjnym (w ciągu ostatnich pięciu lat spadek wyniósł 1 punkt procentowy), jednocześnie o 0,7 punktu procentowego zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym.

Kierunek zmian demograficznych – zwiększanie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym (popularnie nazywane „starzeniem się społeczeństwa") **jest w Gminie Zbójno taki sam, jak w odniesieniu do populacji w kraju** i podobnie nieznacznie zmniejsza się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Są to tendencje demograficzne obserwowane w niemal wszystkich jednostkach terytorialnych. Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższa Tabela 10.

Tabela 10 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Rok	Wiek populacji	Polska	Woj. kujawsko-pomorskie	Powiat golubsko-dobrzyński	Gmina Ciechocin	Gmina Golub-Dobrzyń	Gmina Radomin	Gmina Zbójno
2015	przedprodukcyjny	18,0	18,2	19,7	20,6	20,0	18,4	21,4
	produkcyjny	62,4	62,7	63,2	62,8	63,9	63,3	61,4
	poprodukcyjny	19,6	19,1	17,1	16,6	16,1	18,3	17,2
2016	przedprodukcyjny	17,9	18,1	19,4	20,1	19,8	18,1	21,0
	produkcyjny	61,8	62,2	62,9	62,7	63,5	63,2	61,4
	poprodukcyjny	20,2	19,8	17,7	17,3	16,6	18,7	17,6
2017	przedprodukcyjny	18,0	18,1	19,2	19,7	19,8	18,6	21,2
	produkcyjny	61,2	61,5	62,6	62,4	63,1	62,4	60,9
	poprodukcyjny	20,8	20,4	18,2	17,9	17,1	19,0	17,9
2018	przedprodukcyjny	18,1	18,0	19,2	19,4	19,6	18,6	21,1
	produkcyjny	60,6	60,9	62,2	62,3	62,8	62,4	61,2
	poprodukcyjny	21,4	21,0	18,6	18,4	17,6	19,1	17,7
2019	przedprodukcyjny	18,1	18,0	19,2	19,2	19,9	18,8	20,7
	produkcyjny	60,0	60,4	61,7	61,9	62,2	61,2	61,1
	poprodukcyjny	21,9	21,6	19,1	18,9	17,8	20,0	18,2
2020	przedprodukcyjny	18,2	18,0	19,1	18,8	19,7	18,4	20,4

[4] Przez wiek produkcyjny rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 15-64 lata, dla kobiet - 15-59 lat (definicja GUS).

Rok	Wiek populacji	Polska	Woj. kujawsko-pomorskie	Powiat golubsko-dobrzyński	Gmina Ciechocin	Gmina Golub-Dobrzyń	Gmina Radomin	Gmina Zbójno
	produkcyjny	59,5	59,9	61,3	62,3	62,4	60,9	60,7
	poprodukcyjny	22,3	22,1	19,6	18,9	17,9	20,7	18,9
2020 - 2015	przedprodukcyjny	0,2	-0,2	-0,6	-1,8	-0,3	0	-1
	produkcyjny	-2,9	-2,8	-1,9	-0,5	-1,5	-2,4	-0,7
	poprodukcyjny	2,7	3	2,5	2,3	1,8	2,4	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

3.2 Bezrobotni

W Gminie Zbójno w 2020 roku osoby bezrobotne stanowiły 9,8% ogółu ludności. **Był to udział najwyższy wśród wszystkich porównywanych jednostek, w tym ponad dwukrotnie wyższy niż średnio w kraju** i 1,5 raza wyższy niż w województwie.

Do 2018 roku zmniejszał się w Gminie Zbójno odsetek osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym, w Polsce, województwie i powiecie spadek ten postępował do roku 2019. W 2020 roku obserwowana od kilku lat tendencja załamała się i odnotowano wzrost odsetka osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

We wszystkich jednostkach **wśród bezrobotnych przeważają kobiety**. Średnio w kraju i województwie różnica ta wynosi około jeden punkt procentowy (w 1,3 w kraju), im mniejsza jednostka tym ta różnica jest większa. **W Gminie Zbójno różnica ta jest największa – udział kobiet wynosił w 2020 roku 14%.** Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższa Tabela 11, różnice w udziale kobiet i mężczyzn (dla każdej z jednostek) zaznaczono kolorem niebieskim.

Tabela 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska – ogółem	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6
Polska – mężczyźni	5,9	5,0	3,9	3,5	3,2	4,0
Polska – kobiety	7,2	6,4	5,4	5,0	4,4	5,3
różnica kobiety - mężczyźni	1,3	1,4	1,5	1,5	1,2	1,3
Woj. kujawsko-pomorskie – ogółem	8,2	7,6	6,4	5,7	5,1	6,0
Woj. kujawsko-pomorskie – mężczyźni	6,8	6,1	4,8	4,2	3,8	4,7
Woj. kujawsko-pomorskie – kobiety	9,8	9,3	8,1	7,4	6,6	7,4
różnica kobiety - mężczyźni	3	3,2	3,3	3,2	2,8	2,7
Powiat golubsko-dobrzyński – ogółem	10,7	8,8	7,1	6,7	6,7	8,1
Powiat golubsko-dobrzyński – mężczyźni	7,8	6,3	4,8	4,5	4,5	5,9
Powiat golubsko-dobrzyński – kobiety	13,9	11,6	9,8	9,4	9,3	10,6

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
różnica kobiety - mężczyźni	6,1	5,3	5	4,9	4,8	4,7
Gmina Ciechocin – ogółem	8,9	7,2	5,9	5,4	5,0	6,8
Gmina Ciechocin – mężczyźni	6,7	4,9	3,8	3,9	3,1	5,4
Gmina Ciechocin – kobiety	11,5	9,9	8,5	7,2	7,2	8,5
różnica kobiety - mężczyźni	4,8	5	4,7	3,3	4,1	3,1
Gmina Golub-Dobrzyń – ogółem	10,2	8,2	6,6	6,7	6,1	7,5
Gmina Golub-Dobrzyń – mężczyźni	6,5	5,1	3,9	3,8	3,7	4,9
Gmina Golub-Dobrzyń – kobiety	14,7	11,9	9,7	10,2	9,1	10,6
różnica kobiety - mężczyźni	8,2	6,8	5,8	6,4	5,4	5,7
Gmina Radomin – ogółem	10,8	8,5	6,0	6,0	6,2	7,9
Gmina Radomin– mężczyźni	8,0	6,5	4,4	4,4	4,1	5,3
Gmina Radomin – kobiety	14,4	11,0	8,0	8,0	9,0	11,1
różnica kobiety - mężczyźni	6,4	4,5	3,6	3,6	4,9	5,8
Gmina Zbójno – ogółem	12,6	11,2	9,0	7,9	8,2	9,8
Gmina Zbójno – mężczyźni	9,4	9,1	6,0	5,0	5,3	6,4
Gmina Zbójno – kobiety	16,7	13,8	12,7	11,6	12,0	**14,0**
różnica kobiety - mężczyźni	7,3	4,7	6,7	6,6	6,7	7,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W danych GUS dostępna jest statystyka szczegółowo obrazująca strukturę osób bezrobotnych. Wynika z niego, że **od pięciu lat kobiety stanowią około 60% osób bezrobotnych** (wyjątkowy był rok 2017 kiedy udział ten spadł do 40%). **Podobnie wysoki jest udział osób długotrwale bezrobotnych – około 60%.** Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższa Tabela 12.

Tabela 12 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Zbójno

Grupa mieszkańców	2016		2017		2018		2019		2020	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
ogółem	285	100%	241	59,3%	187	100%	198	100%	231	100%
kobiety	166	58,2%	143	40,7%	117	62,6%	128	64,6%	139	60,2%
mężczyźni	119	41,8%	98	19,5%	70	37,4%	70	35,4%	92	39,8%
do 25 roku życia	58	20,4%	47	35,3%	24	12,8%	34	17,2%	43	18,6%
do 30 roku życia	109	38,2%	85	20,3%	52	27,8%	67	33,8%	83	35,9%
powyżej 50 r.ż.	45	15,8%	49	71,4%	45	24,1%	47	23,7%	45	19,5%
długotrwale bezrobotni	191	67,0%	172	59,3%	124	66,3%	124	62,6%	140	60,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

3.3 Liczba podmiotów gospodarczych

Jak wynika z Raportu o stanie Gminy Zbójno w 2020 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 29 podmiotów gospodarczych. W porównaniu do roku 2019 było to o 3 podmioty ogółem więcej (w 2019 roku było zarejestrowanych 16 podmiotów), jednocześnie była to taka sama liczba podmiotów jak w 2018 roku. Dominujący rodzaj działalności to usługi budowlane, handel detaliczny i usługi transportowe. Podmioty zarejestrowane są w różnych sołectwach gminy, w tym najwięcej z Zbójnie – 5 i Ciepieniu – 4, dwa w Wojnowie, po jednym w Rembiosze, Działyniu, Sitnie i Wielgiem.

Z GUS-owego zestawienia danych dotyczących liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON wynika z kolei, że w Gminie Zbójno **stale rośnie liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1 tys. ludności**, w 2019 roku były to 74 podmioty. Jest to wskaźnik pośredni w odniesieniu do gmin referencyjnych (63 w Gminie Ciechocin i 89 w Gminie Golub-Dobrzyń). Jednocześnie jest to wskaźnik **dużo niższy niż średnio w województwie (102) i w kraju (122)**.

Systematycznie rośnie także liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym[5]. Średnia dla kraju jest to ponad 14 osób prowadzących działalność przypadające na 100 osób w wieku aktywności zawodowej. Dynamika wzrostu jest porównywalna we wszystkich jednostkach. Nieznacznie rośnie także udział osób prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki. W Gminie Zbójno udział ten wynosił 77,8 w 2020 roku. Szczegółowe zestawienie obrazuje poniższa Tabela 13.

Tabela 13 REGON – podmioty gospodarki narodowej

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 tys. ludności						
Polska	109	110	112	114	117	122
Woj. kujawsko-pomorskie	93	93	94	95	98	102
Powiat golubsko-dobrzyński	78	79	80	82	86	89
Gmina Ciechocin	55	51	54	56	60	63
Gmina Golub-Dobrzyń	75	79	80	82	86	89
Gmina Radomin	58	63	64	65	68	72
Gmina Zbójno	62	64	65	70	73	74

[5] Należy pamiętać, że wskaźnik ten wynika z korelacji dwóch wartości: liczby osób prowadzących działalność gospodarczą i liczby osób w wieku produkcyjnym. Jeśli więc udział osób z tej drugiej grupy będzie się zmniejszać, to wartość wskaźnika będzie wzrastać nie w konsekwencji aktywności gospodarczej ale zmiany w strukturze demograficznej.

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym						
Polska	12,38	12,49	12,76	13,37	13,96	14,61
Woj. kujawsko-pomorskie	10,85	10,88	11,03	11,55	12,00	12,52
Powiat golubsko-dobrzyński	9,40	9,51	9,74	10,14	10,70	11,21
Gmina Ciechocin	6,70	6,15	6,60	6,85	7,55	8,06
Gmina Golub-Dobrzyń	9,75	10,14	10,23	10,59	11,16	11,62
Gmina Radomin	6,70	7,48	7,83	7,98	8,56	9,20
Gmina Zbójno	7,51	7,77	8,09	8,99	9,19	9,56
Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem						
Polska	71,0	70,1	69,6	71,3	71,3	71,3
Woj. kujawsko-pomorskie	73,4	72,6	72,3	74,0	73,8	73,7
Powiat golubsko-dobrzyński	76,5	76,2	76,0	76,7	77,0	77,3
Gmina Ciechocin	76,5	75,2	75,8	76,1	78,3	79,1
Gmina Golub-Dobrzyń	83,0	81,8	80,7	81,0	81,2	81,9
Gmina Radomin	73,5	74,7	75,9	76,3	76,7	77,5
Gmina Zbójno	74,8	75,1	75,8	78,2	77,4	77,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tendencję na rynku pracy można także zaobserwować analizując wskaźniki podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON. Pierwszy oznacza wzrost liczby podmiotów, drugi – spadek tej wartości. W większości w porównywanych jednostkach liczba zarejestrowanych w danym roku podmiotów była w 2020 roku niższa niż w 2015, wyjątek stanowią Gminy Ciechocin i Golub-Dobrzyń. W 2020 roku w Gminie Zbójno było **50 nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności i jest to wartość najniższa spośród wszystkich porównywanych jednostek**. Średnio w kraju wartość ta wynosiła 86, w powiecie 66.

W Gminie Zbójno – podobnie jak we wszystkich jednostkach – zmniejsza się liczba podmiotów wyrejestrowanych z REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W 2020 było to 27 podmiotów, o 14 mniej niż w 2015 roku. Zarówno liczba wyrejestrowanych podmiotów jak i dynamika zmiany są podobne w trzech na cztery porównywane gminy. Szczegółowe zestawienie prezentuje poniższa Tabela 14.

Tabela 14 REGON – podmioty gospodarki narodowej

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2015
jednostki nowo zarejestrowane w REGON na 10 tys. ludności							
Polska	94	91	94	102	99	86	-8
Woj. kujawsko-pomorskie	82	77	80	90	87	76	-6
Powiat golubsko-dobrzyński	70	70	71	75	79	66	-4
Gmina Ciechocin	52	50	67	67	72	65	13
Gmina Golub-Dobrzyń	72	89	79	59	78	75	3
Gmina Radomin	59	77	75	62	77	55	-4
Gmina Zbójno	57	62	59	82	66	50	-7
jednostki wykreślone z REGON na 10 tys. ludności							
Polska	76	77	75	86	59	44	-32
Woj. kujawsko-pomorskie	74	73	70	79	55	44	-30
Powiat golubsko-dobrzyński	55	60	53	51	42	32	-23
Gmina Ciechocin	52	82	47	45	47	25	-27
Gmina Golub-Dobrzyń	45	47	50	39	32	35	-10
Gmina Radomin	36	28	49	49	54	21	-15
Gmina Zbójno	41	44	39	30	32	27	-14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

4. Aktywność społeczna i obywatelska

4.1 Organizacje pozarządowe

Z Raportu o stanie Gminy wynika, że w 2020 r. na terenie Gminy Zbójno działały różne organizacje społeczne, w tym:

1) Stowarzyszenie Mieszkańców Sitna, Sitno 76;
2) Stowarzyszenie Czas dla Zbójna, Zbójno 35A;
3) Towarzystwo Przyjaciół Ruża i Okolic, Ruże 9;
4) Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Działyń i Zespołu Szkół „Szkoła Marzeń", Działyń 57;
5) Gminny Klub Sportowy Pogrom Zbójno, Zbójno 178;
6) Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Klonowo i Okolic, Klonowo;

Stowarzyszenia zwykłe:

7) Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju , Edukacji, Kultury i Sportu „Żeromiak", Działyń 57 - stowarzyszenie zwykłe;
8) Stowarzyszenie „Żagiel", Działyń 57;

Inne organizacje:

9) 4 Koła Gospodyń Wiejskich (Obory, Zbójno, Wielgie, Działyń);
10) 1 Klub Seniora w Zbójnie przy Gminnej Bibliotece w Zbójnie;
11) Uniwersytet Trzeciego Wieku;
12) Spółdzielnia Socjalna „Zbójeński Kredens".

Organizacje w likwidacji:

1) Towarzystwo Rozwoju Wsi Wielgie i Okolic, Wielgie 74A;
2) Stowarzyszenie Aktywnych na Rzecz Wsi Obory i Okolic, Obory 55;
3) Stowarzyszenie na Rzecz Wsparcia, Rozwoju i Edukacji Uczniów Publicznego Gimnazjum w Zbójnie, Zbójno 178.

Tabela 15 Liczba uczestników organizacji sportowych na terenie gminy Zbójno

podmiot sportowy	2018	2019	2020
Gminny Klub Sportowy Pogrom Zbójno	60	60	40
Szkółka Kolarska „Cyklista" Zbójno	15	15	15

Źródło: Raporty o stanie Gminy Zbójno za lata 2018-2020

Infrastruktura dostępna dla działalności społecznej, kulturalnej i obywatelskiej w 2020 roku:

1) świetlica wiejska w Oborach (Obory 55) – w 2020 była użyczona ,,Kołu Gospodyń Wiejskich w Oborach";
2) świetlica we Wielgiem (Wielgie 74 A) – była użyczona w 2020 roku ,,Kołu Gospodyń Wiejskich we Wielgiem";
3) świetlica wiejska w Rużu (Ruże 9) – była użyczona w 2020 roku ,,Towarzystwu Przyjaciół Ruża i Okolic'';
4) świetlica w Sitnie (Sitno 75);
5) świetlica wiejska w Działyniu (Działyń 27);
6) świetlica wiejska w Rembiosze (Rembiocha 36);
7) budynek OSP w Klonowie (Klonowo 64);
8) budynek OSP w Zbójnie;
9) budynek OSP w Działyniu (Działyń 27) – został użyczony w 2020 roku „Ochotniczej Straży Pożarnej w Działyniu".

Liczba organizacji społecznych na tysiąc mieszkańców to wskaźnik zastosowany do porównania z innymi jednostkami terytorialnymi na podstawie danych GUS. Najwyższa wartość odnosi się do Gminy Radomin (5,26). W pozostałych gminach współczynnik ten wynosi średnio ponad 4,5 organizacji na 1 tysiąc mieszkańców i jest wyższy niż w większych jednostkach (w kraju średnio wynosi 3,93). Porównanie średniej liczby NGO-sów w perspektywie kilku lat pokazuje,

że **w Gminie Zbójno liczba organizacji pozarządowych nieznacznie ale stale rośnie (0,22 p.p. w ciągu pięciu lat)** i jest to przyrost najniższy spośród wszystkich porównywanych jednostek. Średni wzrost dla kraju wynosił 0,42, największy wzrost odnotowano w Gminie Radomin (0,92). Szczegółowe zestawienie prezentuje Tabela 16 poniżej.

Tabela 16 NGO - fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2015
Polska	3,51	3,68	3,85	3,68	3,83	3,93	0,42
Woj. kujawsko-pomorskie	3,09	3,24	3,40	3,28	3,43	3,53	0,44
Powiat golubsko-dobrzyński	3,59	3,73	3,78	3,63	3,89	3,92	0,33
Gmina Ciechocin	4,23	4,47	4,46	4,46	4,48	4,50	0,27
Gmina Golub-Dobrzyń	4,29	4,28	4,49	4,47	4,67	4,64	0,35
Gmina Radomin	4,34	4,91	4,91	5,16	5,21	5,26	0,92
Gmina Zbójno	4,57	4,82	4,79	4,56	5,02	4,79	0,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

4.2 Frekwencja

Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014 i 2018 (wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast) **była w Gminie Zbójno wyższa niż w kraju** i wynosiła odpowiednio 57,74 w 2014 roku (brak danych za 2018 rok). Była to frekwencja porównywalna do dwóch gmin, wyższa była w Gminie Radomin gdzie wynosiła 64,43. Szczegółowe zestawienie prezentuje Tabela 17 poniżej.

Tabela 17 Frekwencja w wyborach samorządowych (frekwencja końcowa)

Jednostka terytorialna	2014	2018
Polska	47,21	48,83
Woj. kujawsko-pomorskie	44,75	46,25
Powiat golubsko-dobrzyński	56,33	45,64
Gmina Ciechocin	57,93	b.d.
Gmina Golub-Dobrzyń	55,38	b.d.
Gmina Radomin	64,43	b.d.
Gmina Zbójno	57,74	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

4.3 Edukacja

W roku szkolnym 2019/2020 Gmina Zbójno była organem prowadzącym dla:

- dwóch zespołów szkół, w skład których wchodzą szkoła podstawowa, oddział przedszkolny i przedszkole),
- dwóch szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi,
- dwóch punktów przedszkolnych.

Nie zmieniła się w ciągu ostatniego roku liczba uczniów w szkołach oraz dzieci korzystających w opieki przedszkolnej. Średnie wyniki ósmoklasistów w Gminie Zbójno były z j. polskiego nieco wyższe niż w kraju i województwie, a także nieco niższe z matematyki i j. angielskiego. Zestawienie danych dotyczących uczniów zaprezentowano w Tabeli 18 i Tabeli 19 poniżej.

Tabela 18 Szkoły podstawowe

Liczba uczniów	2019	2020
w szkołach podstawowych	390	390
w oddziałach przedszkolnych	52	52
w przedszkolu /punkcie przedszkolnym	85	85

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy za lata 2019 i 2020

Tabela 19 Średnie wyniki wyników egzaminu ósmoklasisty w 2020

jednostka terytorialna	j. polski		matematyka		j. angielski	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Polska	63%	59%	45%	46%	59%	54%
Woj. kujawsko-pomorskie	60%	56%	41%	43%	55%	50%
Powiat golubsko-dobrzyński	-	59%	-	41%	-	42%
Gmina Zbójno	58%	61%	38%	44%	45%	41%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy za lata 2019 i 2020

W 2020 roku o ponad 1/3 zmniejszyła się liczba osób odwiedzających bibliotekę ogółem w porównaniu do 2019 i 2018 roku. Podobnie zmniejszyła się liczba zarejestrowanych czytelników w tym samym okresie (choć w 2019 odnotowano lekki wzrost). W 2018 roku wypożyczono ponad 13,5 tys. woluminów, w pandemicznym roku 2019 liczba ta spadła do 3,5 tys., aby w 2020 wzrosnąć do nieco ponad 8,7 tys. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższa Tabela 20.

Tabela 20 Czytelnicy biblioteki publicznej i wypożyczenia

statystyka biblioteczna	2018	2019	2020	różnica	
				liczba	%
odwiedzający bibliotekę ogółem (osoby)	3 085	3 565	1 828	-1737	-49%
zarejestrowani czytelnicy (osoby)	1 101	1 071	712	-359	-34%
wypożyczenia z księgozbioru (woluminy)	13 593	3 565	8 748	+5183	+145%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy za lata 2018-2020

5. Infrastruktura

5.1 Wodociąg

W 2019 roku **udział budynków podłączonych do wodociągu wynosił w Gminie Zbójno 99,2% ogółu budynków** mieszkalnych i jest to druga (po Gminie Golub-Dobrzyń) najwyższa wartość spośród wszystkich porównywanych jednostek, w tym od kraju (84,8%) i województwa (98,4%). We wszystkich porównywanych gminach udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągu przekracza 93%. Zestawienie jest zawarte w Tabeli 21 poniżej.

Tabela 21 Udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągu

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2019-2015
Polska	84,1	84,1	84,1	84,6	84,8	-	+0,7
Woj. kujawsko-pomorskie	91,2	91,2	91,3	90,4	89,4	-	
Powiat golubsko-dobrzyński	96,2	96,9	97,7	97,9	97,9	-	-1,8
Gmina Ciechocin	92,0	93,7	93,8	93,8	93,9	-	1,7
Gmina Golub-Dobrzyń	99,6	99,7	99,7	99,9	99,9	-	1,9
Gmina Radomin	95,0	96,1	95,6	95,7	95,7	-	0,3
Gmina Zbójno	98,0	98,3	98,2	98,7	99,2	-	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Z sieci wodociągowej korzysta ponad 96% mieszkańców Gminy Zbójno. Jest to **odsetek wyższy niż z wartościami dla kraju i województwa** a bardzo zbliżony do wartości w powiecie. W dwóch gminach referencyjnych wartość ta jest niższa, w jednej (Golub-Dobrzyń) wyższa. Zmiany obserwowane na przestrzeni ostatnich pięciu lat są znikome (spadek o 0,1 punktu procentowego), co może oznaczać ogólnie dobrą dostępność do instalacji wodnej. Szczegółowe zestawienie dotyczące mieszkańców korzystających z wodociągu prezentuje poniższa Tabela 22.

Tabela 22 Udział mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2019-2015
Polska	91,8	91,9	92,0	92,1	92,2	-	+0,4
Woj. kujawsko-pomorskie	95,2	95,3	95,3	95,4	95,4	-	0,2
Powiat golubsko-dobrzyński	96,1	96,2	96,6	96,8	96,9	-	0,8
Gmina Ciechocin	91,2	91,4	91,5	91,4	91,5	-	0,3
Gmina Golub-Dobrzyń	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	-	0
Gmina Radomin	94,9	94,9	95,0	94,9	95,0	-	0,1
Gmina Zbójno	96,5	96,5	96,5	96,4	96,4	-	-0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

5.2 Kanalizacja

Udział budynków podłączonych do kanalizacji w Gminie Zbójno wynosił nieco ponad 24%, średnio w kraju było to ponad 51%, a w województwie prawie 50%. W dwóch porównywanych gminach udział ten jest na porównywalnym poziomie, w jednej (Golub-Dobrzyń) wynosi ponad 32%. **Udział skanalizowanych budynków mieszkalnych nieco zmniejszył się we wszystkich jednostkach oprócz kraju** (tutaj odnotowano wzrost o niemal 3 p.p.). Szczegóły prezentuje Tabela 23 poniżej.

Tabela 23 Udział budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2019-2015
Polska	48,4	49,4	49,5	50,6	51,3	-	+2,9
Woj. kujawsko-pomorskie	50,4	50,4	51,2	50,7	49,7	-	-0,7
Powiat golubsko-dobrzyński	38,9	38,5	39,1	39,1	38,7	-	-0,2
Gmina Ciechocin	23,1	23,2	23,2	23,1	23,0	-	-0,1
Gmina Golub-Dobrzyń	33,9	33,0	32,5	32,9	32,3	-	-1,6
Gmina Radomin	26,4	26,2	26,2	26,0	25,9	-	-0,5
Gmina Zbójno	25,1	25,1	24,8	24,5	24,3	-	-0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W Gminie Zbójno z kanalizacji korzysta co czwarty mieszkaniec (25%) i jest to druga najniższa wartość spośród wszystkich porównywanych jednostek. Średnia dla kraju to 71%, dla województwa 70%, dla powiatu niemal 62%. W porównywanych gminach wskaźnik ten jest bardzo zróżnicowany – najwyższy w Gminie Golub-Dobrzyń (69%), najniższa w Gminie Ciechocin 23%. Szczegóły w Tabeli 24 poniżej.

Tabela 24 Udział mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2019-2015
Polska	69,7	70,2	70,5	70,8	71,2	-	+1,5
Woj. kujawsko-pomorskie	69,6	69,9	70,0	70,0	70,2	-	0,6
Powiat golubsko-dobrzyński	59,4	59,5	59,7	61,7	61,7	-	2,3
Gmina Ciechocin	23,3	23,6	23,7	23,4	23,4	-	0,1
Gmina Golub-Dobrzyń	69,1	69,3	69,0	69,0	69,0	-	-0,1
Gmina Radomin	43,7	43,1	43,1	45,2	45,2	-	1,5
Gmina Zbójno	26,1	26,8	26,8	25,3	25,3	-	-0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

5.3 Gaz

W Gminie Zbójno nie jest podłączona instalacja gazowa, podobnie jest w dwóch z trzech porównywanych gmin. W kraju udział ten przekracza 50%, w województwie kujawsko-pomorskim 43%. Szczegółowe dane w Tabeli 25 poniżej.

Tabela 25 Udział mieszkańców korzystających z instalacji gazowej

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2019-2015
Polska	52,1	52,1	52,1	52,3	52,9	-	+0,8
Woj. kujawsko-pomorskie	42,7	42,9	42,6	42,7	43,4	-	0,7
Powiat golubsko-dobrzyński	6,5	7,3	7,2	6,5	6,6	-	0,1
Gmina Ciechocin	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	-	-0,1
Gmina Golub-Dobrzyń	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	-	0,1
Gmina Radomin	0,0	0,3	0,3	0,1	0,1	-	0,1
Gmina Zbójno	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

6. Gospodarka przestrzenna

Obecnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbójno zostało przyjęte Uchwałą Nr XXX/188/2021 Rady Gminy Zbójno z dnia 28 października 2021 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbójno.

Studium określa:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy,
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej,
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych,
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (dz. u. nr 41, poz. 412 z późn. zm.),
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
- obszary zdegradowane,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez komisję planowania przy radzie ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa,
- obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kw, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,

– obszary, na których rozmieszczone będą obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

Ponadto na terenie Gminy obowiązują trzy uchwały w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Do roku 2003 plany uchwalane były w oparciu o uchyloną ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Od 2004 r. plany uchwalane są w oparciu o obowiązującą ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego część gruntów wsi Działyń, położoną nad jeziorem Działyńskim (Uchwała Rady Gminy nr II/6/2006),
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbójno dotyczących lokalizacji terenów rekreacyjno-turystycznych na działkach o nr ewid. 259/5 i 262 położonych w miejscowości Zbójno nad jeziorem Wojnowskim (Uchwała Rady Gminy nr XXX/162/02),
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dotyczącego wprowadzenia funkcji turystyczno-rekreacyjnej na terenach rolnych we wsiach Wojnowo i Rudusk nad jeziorem Ruduskim (Wojnowskim) na działkach o nr ewid. 67/2, 92 i 67/3 (Uchwała Rady Gminy nr XVIII/115/2000).

Na terenie gminy Zbójno obowiązują 2 plany miejscowe sporządzone na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz jeden plan podjęty przez Radę Gminy Zbójno w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przedmiotowe plany przewidują tereny głównie o funkcji rekreacyjno-turystycznej oraz mieszkaniowej.

Biuro Urbanistyki i Architektury przedstawiło projekt części graficznej i tekstowej studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego. Przedmiotowy projekt uzyskała pozytywną opinię gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej oraz pozytywne uzgodnienia i opinie wskazanych w ustawie instytucji.

W 2020 roku wydano łącznie 40 decyzji o warunkach zabudowy, w tym w poszczególnych sołectwach:

1. Adamki – 0
2. Ciepień – 0
3. Działyń – 8
4. Klonowo – 4
5. Łukaszewo – 1
6. Obory – 0

7. Podolina – 1
8. Rembiocha – 7
9. Rudusk – 1
10. Ruże – 1
11. Sitno – 5
12. Wielgie – 0
13. Wojnowo – 0
14. Zbójenko – 0
15. Zbójno – 12
16. Zosin – 0

7. Współpraca ze społecznościami samorządowymi

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy" w Golubiu-Dobrzyniu

Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy" została utworzona na podstawie art. 15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Terenem działania stowarzyszenia (zgodnie ze statutem) jest obszar Rzeczpospolitej Polskiej, jednak LGD koncentruje swoje działania na sześciu gmin objętych projektem, tj.: Ciechocin, m. Golub-Dobrzyń, gm. Golub-Dobrzyń, Kowalewo Pomorskie, Radomin oraz Zbójno. Tak określony zakres terytorialny koncentruje działania, ale nie wyklucza to możliwości kooperacji z instytucjami i organizacjami zagranicznymi w ramach projektów sieciowania i wymiany doświadczeń.

Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w Dobrzyniu nad Wisłą

Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej realizuje zadania wspierające gospodarczy i kulturalny rozwój Ziemi Dobrzyńskiej, w tym podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska. Wspiera działania zmierzające do racjonalnego ukształtowania regionalnego, podejmuje różne przedsięwzięcia we współpracy z partnerami zagranicznymi, koordynuje współdziałania gmin zmierzające do podtrzymania i upowszechnienia wspólnych tradycji historycznych, kulturalnych i gospodarczych Ziemi Dobrzyńskiej. Stowarzyszenie prowadzi także działalność informacyjną i konsultacyjną.

Część II. Charakterystyka opisowa Gminy Zbójno

Środowisko przyrodnicze

Gmina Zbójno położona jest na obszarze Wysoczyzny Dobrzyńskiej. W rzeźbie terenu dominują formy związane z działalnością wód subglacyjnych. Charakterystyczne są zwłaszcza drumliny. Tworzą one liczne zespoły porośnięte rynnami i zagłębieniami. Wysokości względne pomiędzy dnem obniżeń a wierzchołkami drumlin dochodzą do 20 -30 mm, a spadki do 10 – 15%.

Silnie zarysowanymi w krajobrazie gminy formami są również rynny. Na uwagę zasługują zwłaszcza dwie z nich: dolina rzeki Ruziec i dolina rzeki Lubianki. Dynamiczna rzeźba, duże wysokości względne (do 40 m) oraz liczne formy towarzyszące powodują, że wspomniane rynny nadają charakterystyczne piętno orografii gminy w rejonie wsi Działyń – Wielgie. Dominuje tutaj płaska, o bardzo małych deniwelacjach, morena denna. Charakterystycznym elementem rzeźby powierzchni opisywanego obszaru są również duże zagłębienia i obniżenia terenu, wypełnione wodami jezior. Typowym przykładem może być tutaj obniżenie jeziora Działyńskiego i Wielickiego.

Na obszarze gminy Zbójno brak jest znaczących udokumentowanych złóż surowców naturalnych. Jedynie lokalnie występują niewielkie, często już nie eksploatowane, zasoby utworów piaszczystych i torfów. Dość powszechnie występującym surowcem jest glina. Jednak z uwagi na niskie parametry techniczne, jak również fakt, iż stanowi ona podłoże gleb o wysokich klasach bonitacyjnych, nie jest eksploatowana.

Pod względem hydrograficznym gmina Zbójno leży, na obszarze zlewni rzeki Drwęcy. Osią hydrograficzną jest rzeka Ruziec. Charakterystycznym elementem hydrografii są jeziora oraz liczne drobne oczka wodne, wypełniające zagłębienia terenowe. Jeziora charakteryzują się na ogół znaczną głębokością i małą dostępnością strefy brzegowej. Ogółem wody powierzchniowe zajmują obszar ok. 230 ha, co stanowi 2,71% powierzchni gminy i stawia naszą gminę w rzędzie gmin o najwyższym wskaźniku jeziorności w skali województwa.

Pierwszy poziom wód podziemnych stanowią wody gruntowe. Znajdują się one na różnej głębokości w zależności od lokalnych warunków litologicznych i rzeźby terenu. Najpłycej wody gruntowe występują w zagłębieniach, jak rynny, doliny rzeczne czy obniżenia między wałami drumlinowymi. Na obszarach tych wody gruntowe zalegają na głębokości od 0 do 1 metra p.p.t. Na pozostałym terenie gminy poziom zalegania tych wód jest bardzo zróżnicowany i waha się w granicach od 1 do 5 metrów.

Geneza gleb związana jest z najmłodszymi utworami plejstoceńskimi i holoceńskimi, reprezentowanymi przez gliny piaszczyste, piaski gliniaste oraz osady organogeniczne. Dominującym typem gleb na terenie gminy są gleby płowe. Gleby tego typu posiadają wysokie klasy bonitacyjne (II – IVb), co pozwala na prowadzenie na nich intensywnej gospodarki rolnej. W niektórych tylko miejscach występują gleby hydromorficzne, powstałe na utworach bagiennych.

Gmina Zbójno położona jest w strefie charakteryzującej się niskim poziomem opadów. Średnia roczna suma opadów na terenie gminy nie przekracza 500 mm, z czego opady w okresie wegetacji roślin rolniczych wynoszą ok. 300 mm. Są to wartości zdecydowanie za małe, by zaspokoić potrzeby wodne roślin uprawnych. Prowadzi to do nie wykorzystania maksymalnych możliwości produkcyjnych gleby.

Innym niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym w gminie są wiejące wiatry. Brak naturalnych przeszkód w postaci lasów i większych zadrzewień sprzyja ruchom powietrza. W przypadku silnych wiatrów występujących w okresie wczesnowiosennym nasila się zjawisko erozji eolicznej, prowadzącej do degradacji gleb. Przyspieszeniu ulega również proces parowania, co przy niedoborze opadów, jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym, gdyż prowadzi do przesuszania profilu glebowego.

Ważnym składnikiem systemu ekologicznego gminy Zbójno są lasy. Zajmują one 166 ha, co stanowi 2% powierzchni gminy (dla powiatu ten udział wynosi 19,3%, a dla województwa 22,7%). Małą powierzchnię lasów uzupełniają sady, które zajmują w sumie 192 ha, co stanowi 2,28% ogółu powierzchni gminy. Do obszarów uzupełniających brak lasów należą też tereny zadrzewione i zakrzewione, które zajmują obszar ok. 8 ha, co stanowi 0,1% ogólnej powierzchni gminy.

Turystyka

Do najważniejszych walorów turystycznych Gminy Zbójno należy zaliczyć piękne krajobrazy, liczne jeziora, czyste powietrze, w miarę czyste wody, brak przemysłu, zespół klasztorny w Oborach, liczne zabytki oraz typowo wiejską zabudowę. Gmina Zbójno jest gminą typowo wiejską, dlatego zachowała jeszcze wiele elementów naturalnego krajobrazu (pagórki, doliny, łąki, tereny zielone).

Szczególnie cenne są słynne „Drumliny Zbójeńskie”, zaliczane do obszaru chronionego krajobrazu utworzonego na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku Nr XX/92/83 z 16 czerwca 1983 roku. Obszar ten jest położony w Gminie Zbójno oraz częściowo w gminach Kikół i Brzuze. Najpiękniejsze pole drumlinowe tego obszaru roztacza się na północny zachód od Zbójna.

Piękno krajobrazu urozmaicają liczne jeziora położone na terenie Gminy. Większość z tych jezior ma w miarę czyste wody i nadaje się do kąpieli. W miejscowości Wielgie znajduje się najgłębsze jezioro w województwie kujawsko – pomorskim: jezioro Wielickie. Jego maksymalna głębokość wynosi 47 m.

Dużym atutem Gminy jest brak przemysłu, co przyczynia się do tego, że powietrze oraz woda są bardzo czyste. Jest to dużą zachętą dla przybywających do Gminy turystów.

Gmina Zbójno może się też pochwalić słynnym zespołem klasztornym w miejscowości Obory, który jest uznawany za „cudowne miejsce". Jest on celem przyjazdu tysięcy turystów i pielgrzymów każdego roku z terenu całej Polski.

Poza tym na terenie Gminy znajdują się także inne zabytki warte zobaczenia. Są to m. in. liczne zespoły dworsko - parkowe i parki podworskie, budowle sakralne, cmentarze, stare budownictwo drewniane i murowane, obiekty techniki, kapliczki czy aleje.

Największe atrakcje turystyczne na terenie Gminy Zbójno

„Drumliny Zbójeńskie"

Jest to zespół pagórków o owalnych poziomych zarysach i zaokrąglonych opływowych kształtach, wydłużonych z kierunkiem ruchu lodowca. Utworzyły się one pod lodowcem w wyniku działalności erozyjnej zarówno samego lodowca jak i jego wód. Są to więc formy występujące w strefie moreny dennej, najczęściej na dnie rynien. Ich stoki są bardziej strome od strony, w którą poruszał się lądolód. Występują zazwyczaj gromadnie. Pagórki te są oddzielone od siebie wąskimi obniżeniami, w których występują drobne oczka wodne lub malownicze jeziora. Zbudowane są z piasków i z żwirów pokrytych gliną zwałową.

Zespół Drumlinów Zbójeńskich ukształtował się na dnie obniżenia powstałego z połączenia kilku rynien w obrębie falistej wysoczyzny morenowej, rozciągającej się na zapleczu moren fazy kujawskiej. Ich wysokość nie przekracza poziomu sąsiedniej wysoczyzny, sięgającej 100 – 112 m n.p.m. Znajduje się tu kilkaset form tego typu, a ich regularne zarysy i równolegle przebiegające linie grzbietowe decydują o swoistym spokojnym rytmie krajobrazu. Dodatkowym urozmaiceniem są niewielkie śródpolne skupiska drzew, podmokłe laski i zarośla. Drumliny Zbójeńskie można śmiało uznać za prawdziwą osobliwość krajobrazu Pojezierza Dobrzyńskiego na skalę europejską.

Jeziora

Na terenie gminy Zbójno znajduje się wiele jezior, które w sumie zajmują obszar ok. 230 ha, co stanowi 2,71% powierzchni gminy i stawia ją w rzędzie gmin o najwyższym wskaźniku jeziorności w skali województwa.

Największe jeziora w Gminie Zbójno wraz z powierzchnią:

- jezioro Wielickie – 78,33 ha,
- jezioro Ruduskie – 52,20 ha,
- jezioro Działyńskie – 34,91 ha,
- jezioro Sicieńskie – 24,33 ha,
- jezioro Ciepieńskie – 13,15 ha,
- jezioro Zbójeńskie – 12,91 ha,
- jezioro Klonowskie – 10,33 ha,

Większość z tych jezior ma wysoką klasę czystości sanitarnej i nadaje się na kąpieliska.

Rzeka Ruziec

Rzeka Ruziec jest lewobocznym dopływem Drwęcy. Jej długość wynosi 42,5 km, z czego 3 km przypadają na odcinki jeziorne. Powierzchnia zlewni tej rzeki wynosi 292,6 km kw. Zlewnia Ruźca jest obszarem wybitnie rolniczym, gdyż grunty orne zajmują 80% jej powierzchni. Lasy zajmują 6,2% powierzchni tej zlewni.

W zlewni Ruźca występuje bogate zbiorowisko roślin łąkowych. Ich różnorodność zależy od głębokości zalegania wód podziemnych. Roślinność rzeczną reprezentują głównie: strzałka wodna, grążel żółty, moczarka kanadyjska, rdestnica, trzcina oraz turzyca i trawy. Z roślinności jeziorowej występują: trzcina, sitowie, pałka wąska, grzybienie i tatarak.

W badaniach przeprowadzonych w 2001 roku stwierdzono, że wody rzeki Ruziec mają głównie III i II klasę czystości, a część wód nie odpowiada normom czystości. Głównym źródłem zanieczyszczania rzeki jest rolnictwo.

Założenia dworsko – parkowe

Na terenie gminy Zbójno występują trzy założenia dworsko-parkowe i jeden park podworski. Najbardziej okazałe i stosunkowo najlepiej zachowane jest założenie pałacowo-parkowe

w miejscowości Zbójno. Pod względem stanu technicznego najgorzej utrzymany jest pałac, którego stan techniczny wymaga pilnego podjęcia prac remontowo-konserwatorskich. Także park wymaga pilnego podjęcia prac rewitalizacyjnych. Podstawowymi przyczynami wpływającymi w bezpośredni sposób na postępujące niszczenie założenia jest wprowadzenie podziałów własnościowych i funkcjonalnych: szkoła, funkcje mieszkalne lokatorskie, gospodarcze. Przywrócenie spójności założenia przynajmniej w zakresie pałacu – „Lokajówka" – park z jednoczesną eliminacją funkcji szkolnej i mieszkaniowej – lokatorskiej jest podstawowym warunkiem rewaloryzacji założenia.

Założenia dworsko-parkowe w Klonowie i w Wielgiem uległy pewnym przekształceniom: przebudowa dworu w Klonowie, wprowadzenie w obydwu założeniach współczesnych w formie obiektów kubaturowych, przekształcenia kompozycji przestrzennych parków. Mimo to podjęcie rewaloryzacji tych założeń jest w pełni zasadne przede wszystkim w odniesieniu do parków i dworu w Wielgiem. Park w Sitnie zachowany jest fragmentarycznie winien być jednak poddany rewaloryzacji i adaptowaniu dla lokalnych potrzeb. Odrębnej uwagi wymaga park przy klasztorze w Oborach, który winien być poddany dalszej rewaloryzacji i adaptacji dla funkcji związanych z klasztorem.

Założenia kościelne i klasztorne

Występujące na terenie gminy założenia kościelne w Działyniu, w Ciepieniu i we wsi Ruże oraz założenie klasztorne w Oborach utrzymywane są w dobrym stanie pełniąc funkcje zgodnie ze swym przeznaczeniem.

Cmentarze

Stan zachowania cmentarzy na terenie gminy jest zróżnicowany. W dobrym stanie utrzymane są cmentarze: rzymskokatolicki w Działyniu z 4 ćw. XIX w. oraz w Oborach i we wsi Ruże. Ponadto:

- na cmentarzu przykościelnym w Działyniu znajdują się trzy płyty nagrobne (jest to cmentarz nieczynnym);
- cmentarz rzymskokatolicki w Działyniu z pocz. XX w. jest w niewielkiej części zajęty przez nagrobki, pozostały obszar jest mocno zaniedbany, brak założonego układu kompozycyjnego;
- cmentarz ewangelicko-augsburski w Zbójenku oraz w Oborach są cmentarzami nieczynnymi, z zachowanymi fragmentami dawnych nagrobków.

Budownictwo drewniane i murowane

Istniejące na terenie gminy przykłady dawnego budownictwa drewnianego na przestrzeni ostatnich lat uległy znacznym zmianom spowodowanym remontami z zastosowaniem współczesnych materiałów budowlanych. Dawne strzechy zastąpiono papą lub eternitem, zredukowano detal architektoniczny, wprowadzono współczesne powłoki malarskie lub tynki. Niektóre budynki uległy dekapitalizacji i zostały rozebrane a w ich miejsce wybudowano nowe o współczesnych formach architektonicznych. Jedynym przykładem stosunkowo dobrze zachowanego budynku drewnianego mieszkalnego jest dom nr 12 z 1 ćw. XIX w. we wsi Ruże. Takie same zmiany jak w obrębie budownictwa drewnianego nastąpiły w obrębie budownictwa murowanego. Jedynym stosunkowo dobrze zachowanym przykładem dawnego budownictwa murowanego jest obora murowana z 4 ćw. XIX w. we wsi Adamki. Natomiast budynek dawnej szkoły z 1917 roku w Oborach jest zdewastowany, wymagający pilnego zabezpieczenia i remontu.

Obiekty techniki

Jedynym przykładem dawnych obiektów techniki jest na terenie gminy młyn wodny (obecnie elektryczny) we wsi Ruże. Młyn jest obiektem czynnym o zachowanej dawnej formie architektonicznej, wymaga jednak podjęcia działań konserwatorskich w obrębie elewacji budynku, przepustów i bezpośredniego otoczenia młyna.

Kapliczki przydrożne

Występujące na terenie gminy historyczne kapliczki i krzyże przydrożne są ciekawe w formie, czasami w sposób szczególny wyróżniające się na terenie województwa, jak na przykład figura Matki Boskiej Anielskiej z 1905 roku w Rużu. Większość występujących na omawianym obszarze kapliczek zachowana jest w dobrym stanie. Istotnym problemem jest natomiast podejmowanie remontów nie respektujących wymogów konserwatorskich. Przykładem takiego działania jest odrestaurowanie figury Matki Boskiej z 1899 roku w Wielgiem, gdzie staranne obłożenie postumentu współczesną terakotą dowodzi lokalnej dbałości o ten obiekt, jednak w sposób trwały zniekształciło jego formę.

Aleje

Aleje na terenie Gminy związane są z dawnymi założeniami dworsko-parkowymi, odzwierciedlającymi tradycję obsadzeń alejowych wzdłuż głównych traktów komunikacyjnych związanych z danym założeniem. W obrębie zachowanych alei występują takie gatunki drzew jak kasztanowiec biały, klon pospolity i jesion wyniosły.

Zespół Klasztorno - Parkowy w Oborach

Prawdziwą perłą turystyczną w Gminie jest Zespół Klasztorno-Parkowy w Oborach.

Prawdziwym magnesem przyciągającym pielgrzymów już od setek lat jest pieta. Jest to rzeźba z przełomu XIV i XV wieku wykonana z drewna lipowego, politurowanego przedstawiająca Maryję. Pieta przybyła do Obór w 1605 roku z Bydgoszczy. Wiele rozgłosu piecie dały informacje o jej cudownych właściwościach leczniczych. Świadczą o tym liczne zapisy w kronikach klasztornych i opowieści przekazywane ustnie. Chlubą kościoła w Oborach są także liczne zabytkowe ołtarze. Większość z nich pochodzi z XVII wieku i przedstawia wizerunki świętych.

Atrakcją dla przybyłych pielgrzymów jest także mieszcząca się przy klasztorze kaplica „Opatrzności Bożej". Na szczególną uwagę zasługuje przepiękny ołtarz znajdujący się w kaplicy wykonany w stylu regencyjnym po 1740 roku. Niedaleko kościoła wznosi się wzgórze zwane Grodziskiem. Na nim znajduje się obecnie cmentarz oborski. Na szczyt cmentarnego wzgórza i do kaplicy pod wezwaniem Krzyża św., zbudowanej w 1686 r. prowadzą malownicze schody ułożone z polnych kamieni. Obszar pomiędzy kościołem klasztornym a cmentarzem rozgranicza murek z barokową bramką, z umiejscowioną na szczycie niszę z Pietą.

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków w poszczególnych sołectwach

Działyń: Kościół parafialny p.w. Trójcy Św.

Obory

- Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP,
- Zespół klasztorny oo. Karmelitów,
- Kościół p. w. Nawiedzenia NMP,
- Klasztor.

Zbójno: Zespół pałacowo-parkowy: pałac, park, oficyna, ogrodzenie, spichlerz dworski.

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Gmina Zbójno położona jest na terenie zlewni rzeki Drwęcy. Teren tej zlewni objęty jest ochroną przede wszystkim ze względu na ujęcie wody dla miasta Torunia. Ujęcie to zlokalizowane jest w miejscowości Lubicz, 11 km przed ujściem Drwęcy do Wisły. Z uwagi na znaczenie gospodarcze i przyrodnicze Drwęca jest stałym obiektem badań monitoringowych. Wyniki badań prowadzonych w ostatnich latach wykazywały, że na kontrolowanym odcinku rzeki woda miała III klasę czystości.

Drugim ważnym uwarunkowaniem ochrony środowiska w gminie Zbójno jest zaliczenie prawie całej powierzchni gminy do Obszaru Chronionego Krajobrazu – Drumliny Zbójeńskie. Obszar ten utworzono na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Włocławku Nr XX/92/83 z 16 czerwca 1983 roku. Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje swym zasięgiem głównie Gminę Zbójno oraz częściowo gminy Kikół i Brzuze. Najpiękniejsze pole drumlinowe roztacza się na północny zachód od Zbójna. Drumliny jest to zespół pagórków o owalnych poziomych zarysach i zaokrąglonych opływowych kształtach, wydłużonych zgodnie z kierunkiem ruchu lodowca. Utworzyły się one pod lodowcem w wyniku działalności erozyjnej zarówno samego lodowca jak i jego wód.

Cechą charakterystyczną gminy Zbójno są niskie opady roczne. W ostatnich latach nie przekraczają one poziomu 500 mm, a w okresie wegetacyjnym wynoszą one tylko 300 mm. Jest to ilość opadów zdecydowanie za mała, aby w pełni zaspokoić potrzeby wodne roślin uprawnych i tym samym maksymalnie wykorzystać możliwości produkcyjne gleby. Wg wstępnych szacunków brakuje około 100 mm opadu w okresie wegetacyjnym, by mogło to zaspokoić potrzeby wodne roślin uprawnych.

Ostatnim czynnikiem uwarunkowania ochrony środowiska są przebiegające przez Gminę i jej okolicę dwa międzyregionalne korytarze ekologiczne związane z dolinami rzek Ruziec i Lubianka. Rzeka Ruziec jest lewobocznym dopływem Drwęcy. Jej długość wynosi 42,5 km, a powierzchnia jej zlewni zajmuje obszar 292,6 km kw. Przez teren gminy Zbójno przepływa niewielki, kilkukilometrowy odcinek tej rzeki. Stan czystości wód rzeki znajduje się pomiędzy II a III klasą czystości. Niewielki odcinek rzeki w ogóle nie odpowiadał dopuszczalnym normom.

Obszar, przez który rzeka przepływa na terenie gminy Zbójno, charakteryzuje się występowaniem terenów nizinnych, na których znajdują się drumliny. Obszary drumlinowe są formami pagórkowatymi, zlokalizowanymi na zapleczu moren, o wydłużonym kształcie i wysokości względnej do 10 m. Obszary drumlinowe rozdzielane są zagłębieniami rynnowymi, wykorzystywanymi przez dopływy Ruźca i jeziora.

Druga rzeka Lubianka także jest dopływem Drwęcy. Jej długość wynosi 40 km. Jest to typowa rzeka pojeziorna. Jej zlewnia charakteryzuje się znacznym stopniem eutrofizacji, czyli wzrostem żyzności wód spowodowanym większym stężeniem fosforu i azotu, spowodowanym bezleśną zlewnią, o typowo rolniczym charakterze. Koryto tej rzeki zlokalizowane jest poza obszarem gminy Zbójno.

Drogi wojewódzkie

Drogi wojewódzkie znajdujące się na terenie gminy Zbójno mają długość 17,07 km i utwardzoną nawierzchnię (asfaltobeton). Są to następujące drogi:

- Golub – Dobrzyń – Kikół – 12,45 km
- Zbójno – Ostrowite – 4,62 km

Droga Kikół – Golub – Dobrzyń jest drogą IV klasy technicznej, natomiast droga Ostrowite – Zbójno jest drogą V klasy technicznej. Stan dróg wojewódzkich na terenie Gminy Zbójno należy uznać za dobry, jednak na wielu odcinkach drogi wojewódzkie wymagają pilnego remontu lub przebudowy.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe na terenie gminy Zbójno mają długość 35,871 km. Drogi powiatowe są drogami V klasy technicznej, posiadają nawierzchnię utwardzoną (asfaltobeton). Drogi powiatowe na terenie Gminy Zbójno mają stan dobry lub średni. Wiele dróg powiatowych na terenie Gminy Zbójno wymaga pilnego remontu. Wykaz dróg przedstawia poniższa tabela.

Drogi powiatowe

Lp.	Nazwa drogi	Nr drogi	Drogi ogółem			Drogi o nawierzchni twardej		
			Długość (w km)	Lokalizacja		Długość (w km)	Lokalizacja	
				od km	do km		od km	do km
1	Świętosław - Działyń	2126 C	3,068	2+805	5+873	1,797	4+076	5+873
2	Dulsk - Sitno	2129 C	0,296	1+869	2+165	0,296	1+869	2+165
3	Dulsk - Ruże - Obory Stary Kobrzyniec	2130 C	5,176	2+417	7+593	5,176	2+417	7+576
	jw.	2130 C	8+774	1,628	10+402	1,628	8+768	10+419
4	Sitno - Działyń - Mazowsze - Czernikowo	2132 C	6,33	0+000	6+330	6,33	0+000	6+330
5	Sitno - Wielgie	2133 C	4,731	0+000	4+731	4,731	0+000	4+731
6	Działyń - Klonowo	2134 C	5,804	0+000	5+804	5,804	0+000	5+804
7	Ruże - Łukaszewo	2135 C	4,391	0+000	4+391	4,391	0+000	4+391
8	Zbójno - Chrostkowo Blinno	2136 C	3,334	0+000	3+334	3,334	0+000	3+334
9	Obory - Wildno	2137 C	0,27	0+000	0+270	0,27	0+000	0+270
10	Ugoszcz - Obory	2213 C	0,843	4+310	5+153	0,843	4+310	5+153
Razem w gminie			**35,871**	-	-	**34,6**	-	-

Źródło danych: http://www.bip.golub-dobrzyn.com.pl/870,gmina-zbojno.html

Drogi gminne

Drogi gminne mają długość 55,509 km. W większości przypadków drogi te mają nawierzchnię gruntową, chociaż od kilku lat przybywa dróg z nawierzchnią bitumiczną oraz tłuczniową. Drogi dojazdowe posiadają tylko nawierzchnię gruntową lub tłuczniową. Na terenie gminy Zbójno istnieją liczne drogi dojazdowe, które nie mają nadanego numeru. Wykaz numerowanych dróg gminnych przedstawia poniższa tabela.

Drogi gminne

Lp.	Gmina/ Miasto	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi
1.	Zbójno	110501C	Zbójno - Rudusk - Podolina	5,626
2.	Zbójno	110502C	Zbójno - Adamki	2,625
3.	Zbójno	110503C	Klonowo - Ciepień	1,69
4.	Zbójno	110504C	Adamki - Wielgie	1,883
5.	Zbójno	110505C	Piórkowo - Ruże - Zbójenko	4,04
6.	Zbójno	110506C	Nowogród - Rembiocha - Kijaszkowo	3,305
7.	Zbójno	110507C	Babiak - Macikowo - Laskówiec - Działyń - Pustki	4,385
8.	Zbójno	110508C	Macikowo - Sitno	1,56
9.	Zbójno	110509C	Węgiersk - Działyń	1,43
10.	Zbójno	110510C	Ciechanówek - Działyń	1,85
11.	Zbójno	110511C	Działyń - Rudaw	2,178
12.	Zbójno	110512C	Zbójno - Ciepień	2,994
13.	Zbójno	110513C	Ciepień - Sikorki	1,61
14.	Zbójno	110514C	Ciepień - Zosin - Podolina	2,742
15.	Zbójno	110515C	Frankowo - Wojnowo	1,998
16.	Zbójno	110516C	Ciepień - Zajeziorze	1,394
17.	Zbójno	110517C	Klonowo - Liciszewy	1,25
18.	Zbójno	110518C	Rudusk - Kiełbzak	0,58
19.	Zbójno	110519C	Działyń - Rembiocha	1,325
20.	Zbójno	110520C	Działyń - Liciszewy	2,695
21.	Zbójno	110521C	Wielgie - Liciszewy	1,44
22.	Zbójno	110522C	Adamki - Zbójenko	2,625
23.	Zbójno	110523C	Ruże - Wojnowo	1,53
24.	Zbójno	110524C	Wojnowo - Kazimierzewo	2,51
25.	Zbójno	110525C	Ruże - Giżynek	0,244
Razem	**55,509**			

Źródło danych: Strategia rozwoju Gminy Zbójno na lata 20015-2020

Istniejąca sieć dróg jest wystarczająca do obsługi ruchu komunikacyjnego na terenie Gminy Zbójno. Za korzystny należy uznać fakt, że dwie drogi wojewódzkie biegną niemalże przez centrum gminy. Może to w przyszłości ułatwić obsługę ruchu turystycznego czy też usprawnić dotarcie do różnych miejscowości na terenie Gminy. Również gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia łatwość penetracji terenu Gminy.

Minusem istniejącej sieci dróg jest ich nie najlepszy stan techniczny. Mimo wykonania wielu remontów dróg w ostatnich latach, nadal remontu wymaga jeszcze wiele dróg gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich. W szczególnie złym stanie są drogi dojazdowe. Drogi wymagające remontu wymagają głównie utwardzenia, przebudowy nawierzchni, załatania dziur oraz poszerzenia.

Elektroenergetyka

Gmina Zbójno zasilana jest w energię elektryczną z głównych punktów zasilania (GPZ 110/15kv) zlokalizowanych na terenie sąsiednich gmin:

- GPZ 110/15 kv Lipno o mocy 28 MW – podstawowe źródło zasilania gminy w energię elektryczną;
- GPZ 110/15 kv Kawęczyn.

Sieć zasilająca i rozdzielcza średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kv. Przez teren Gminy przebiegają linie terenowe, magistrale, napowietrzne 15 kv o przekroju AFL-35 i AFL-50 (w niewielkich fragmentach AFL-25). Wszystkie linie magistralne mają możliwość dwustronnego zasilania, stacje transformatorowe 15/0,4 kv zasilane są jednostronnie. Optymalny obszar zasilania z GPZ-ów 110/15 kv nie pokrywa całego terenu Gminy. Występuje konieczność modernizacji linii energetycznych średniego napięcia oraz rozbudowa związana z rozwojem Gminy.

2.6.2.3. Sieć wodno-ściekowa

Zgodnie z art. 43 ust. 2 pkt 1 Prawa wodnego teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków określany jest jako aglomeracja. Gmina Zbójno posiada aglomerację ujętą w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Powyższa aglomeracja to aglomeracja Zbójno licząca 2 015 RLM (Równoważna Liczba Mieszkańców – to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby). Aglomeracja Zbójno została ustalona

w 2007 roku rozporządzeniem nr 5/2007 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Zbójno. Poziom skanalizowania Aglomeracji Zbójno wynosi 65%, tzn., że na 100 osób 65 osób posiada przyłącze do sieci kanalizacyjnej. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach.

Na terenie gminy Zbójno funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków położona w miejscowości Zbójno. Jest to oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna o maksymalnej przepustowości 200 metrów sześciennych na dobę, która wymaga pilnej modernizacji. Ponadto na terenie Gminy Zbójno wg stanu na 2013 rok znajduje się ok. 20 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Zbójno nie występuje sieć gazowa. Mieszkańcy zaopatrują się w gaz do użytku domowego w punktach dystrybucji butli gazowych.

Gospodarka odpadami

Od 01 lipca 2013 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązuje nowy system gospodarowania odpadami. Podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu stała się Gmina Zbójno. Podmiot odpowiedzialny za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i ich zagospodarowanie jest wyłaniany w postępowaniu przetargowym.

Na terenie Gminy Zbójno utworzony został również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. PSZOK przyjmuje od właścicieli nieruchomości: surowce, szkło, odpady biodegradowalne, gruz, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, opony, zużyte baterie i akumulatory, tekstylia i odzież. Dwa razy w roku następuje odbiór odpadów wielkogabarytowych, RTV, AGD, zużytych opon oraz raz do roku, po sezonie grzewczym, popiołu i żużla, na indywidualne zgłoszenie mieszkańców.

Infrastruktura telekomunikacyjno-informatyczna

System telekomunikacji w Gminie jest rozwinięty w stopniu wystarczającym. Wszystkie miejscowości posiadają dostęp do telefonii przewodowej. Ze względu na rosnącą dostępność do sieci telefonii komórkowej następuje stopniowy spadek zainteresowania telefonią stacjonarną. Na terenie całej Gminy jest dostęp do telefonii bezprzewodowej oraz do Internetu z zasięgiem sieci kablowych lub bezprzewodowych (w tym radiowych, komórkowych).

Rolnictwo

Rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki na terenie Gminy Zbójno. Wg danych z roku 2005 na ogólną powierzchnię Gminy Zbójno wynoszącą 8 438 ha użytki rolne zajmowały 7 146 ha, co stanowiło 84,7% ogólnej powierzchni gminy. Dla powiatu i województwa ten wskaźnik wynosił na koniec 2002 roku odpowiednio 71,1% i 64,4%. Świadczy to o bardzo dużym udziale użytków rolnych w ogólnej powierzchni Gminy Zbójno zarówno na tle powiatu jak i województwa. Poniżej przedstawiono szczegółową tabelę wykorzystania gruntów w poszczególnych sołectwach Gminy Zbójno.

Struktura wykorzystania gruntów w sołectwach: grunty orne, łąki, pastwiska i lasy

Sołectwo	Grunty orne	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Lasy	Grunty zadrzewione i zakrzewione
Adamki	231,9938	24,4403	7,5800	1,6800	0,1000
Cierpień	411,5044	26,0400	7,3300	3,9600	0,1600
Działyń	1 114,3203	9,0500	24,4040	1,5100	0,1400
Klonowo	395,7636	7,4900	15,8500	0,0600	-
Łukaszewo	424,4759	20,5500	4,9400	6,5859	0,1900
Obory	265,0676	22,5600	9,2000	10,8300	-
Podolina	158,2200	8,3900	1,4800	6,6400	-
Rembiocha	402,0442	12,5100	20,1986	35,9600	0,5000
Rudusk	266,6056	36,3400	6,9829	13,4100	0,2900
Ruże	389,6142	36,1116	15,4160	7,7300	-
Sitno	568,1870	66,2600	42,1100	13,4200	0,3400
Wielgie	541,5845	4,7100	13,8200	18,6800	2,7500
Wojnowo	323,1974	18,6000	17,1049	19,1700	0,1423
Zbójenko	261,3400	14,3400	2,3000	1,8900	-
Zbójno	516,8409	23,4100	20,5756	15,7600	3,6100
Zosin	159,4100	1,7000	2,9000	-	-
Razem	**6 430,1694**	**332,502**	**212,192**	**157,286**	**8,2223**

Źródło danych: dane własne

Struktura wykorzystania gruntów w sołectwach: sady, nieużytki, drogi, tereny mieszk., rowy

Sołectwo	Sady	Nieużytki	Drogi	Tereny mieszkaniowe	Rowy	Grunty rolne o najniższej klasie
Adamki	2,4500	21,6267	7,0205	5,5303	2,5500	-
Cierpień	7,9200	18,8118	8,5100	6,8604	4,0000	1,4000
Działyń	42,1191	66,0138	30,8125	26,7981	4,5400	-
Klonowo	9,9400	16,2118	11,9855	7,5944	1,5800	-
Łukaszewo	6,6897	31,0797	10,7367	9,0093	1,8900	0,6000
Obory	14,2300	20,5167	9,6900	6,8890	1,2600	-
Podolina	4,7400	13,3000	2,9300	2,6735	0,9800	-
Rembiocha	14,6636	39,4610	10,9316	6,7571	0,9800	0,5700
Rudusk	8,9400	18,1700	10,5900	3,8500	3,1200	-
Ruże	10,6649	16,0392	12,5661	9,1971	4,5300	3,2205
Sitno	17,1500	46,1600	28,3540	16,0417	7,1400	1,3000
Wielgie	7,6700	24,9800	12,2589	12,6705	1,6500	-
Wojnowo	13,7494	25,2900	11,5417	5,0269	1,5800	-
Zbójenko	8,8700	24,8500	8,2100	4,3300	0,9200	-
Zbójno	19,0441	37,8957	23,3419	20,3920	6,4212	-
Zosin	3,1200	5,6500	3,6488	2,6205	1,5200	-
Razem	**191,961**	**426,056**	**203,128**	**146,241**	**44,6612**	**7,0905**

Źródło danych: Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020

Struktura wykorzystania gruntów w sołectwach: wody stojące, tereny różne

Sołectwo	Wody stojące	Tereny różne	Tereny przemysłowe	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
Adamki	-	-	-	-	-
Cierpień	13,1500	-	-	-	-
Działyń	0,0004	0,0883	0,0274	1,6700	
Klonowo	0,0002	-	-	-	-
Łukaszewo	-	-	-	-	-
Obory	1,5500	-	-	-	-
Podolina	-	-	-	-	-
Rembiocha	0,0002	-	-	-	-
Rudusk	1,4700	-	-	-	-
Ruże	1,0800	-	-	-	-
Sitno	0,0200	-	-	-	-
Wielgie	1,3077	-	-	-	-
Wojnowo	8,6400	-	-	-	-
Zbójenko	0,0121	0,2000	-	-	-
Zbójno	-	-	-	-	-

Sołectwo	Wody stojące	Tereny różne	Tereny przemysłowe	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
Zosin	-	-	-	-	-
Razem	13,15	0,0208	0,0883	1,3472	14,61

Źródło danych: Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020

Struktura wykorzystania gruntów w sołectwach: wody, pastwiska, inne tereny

Sołectwo	Wody płynące	Pastwiska trwałe o najniższej klasie	Inne tereny komunikacyjne	Tereny kolejowe	Inne tereny zabudowane	Pozostałe
Adamki	-	-	-	-	-	-
Ciepień	-	-	-	-	-	-
Działyń	34,9100	-	-	-	-	-
Klonowo	10,3300	-	-	-	-	-
Łukaszewo		-	-	-	-	-
Obory	0,2500	-	-	-	-	-
Podolina	-	-	-	-	-	-
Rembiocha	0,4200	0,6200	-	-	-	-
Rudusk	25,4800	-	-	-	-	-
Ruże	1,8600	0,7840	0,3500	-	-	-
Sitno	27,8500	-	-	-	-	-
Wielgie	78,3300	-	-	-	-	-
Wojnowo	0,5300	0,8500	1,8000	-	-	-
Zbójenko	-	-	-	-	-	-
Zbójno	38,9100	4,4917	0,3599	-	-	-
Zosin	-	-	-	-	-	-
Razem	218,87	2,254	0,35	1,8	4,4917	0,3599

Źródło danych: Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020

Ogólna struktura gruntów w Gminie Zbójno

Rodzaj gruntu	Powierzchnia w ha	Udział procentowy
Grunty orne	6430,1694	76,40
Łąki trwałe	332,502	3,95
Pastwiska trwałe	212,192	2,52
Lasy	157,286	1,87
Grunty zadrzewione i zakrzewione	8,2223	0,10
Sady	191,961	2,28
Nieużytki	426,056	5,06
Drogi	203,128	2,41
Tereny mieszkaniowe	146,241	1,74
Rowy	44,6612	0,53

Rodzaj gruntu	Powierzchnia w ha	Udział procentowy
Grunty rolne o najniższej klasie	7,0905	0,08
Wody stojące	13,15	0,16
Tereny różne	0,0208	0,00
Tereny przemysłowe	0,0883	0,00
Zurbanizowane tereny niezabudowane	1,3472	0,02
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	14,61	0,17
Wody płynące	218,87	2,60
Pastwiska trwałe o najniższej klasie	2,254	0,03
Inne tereny komunikacyjne	0,35	0,00
Tereny kolejowe	1,8	0,02
Inne tereny zabudowane	4,4917	0,05
Pozostałe	0,3599	0,00

Źródło danych: Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020

Największy udział w ogólnej powierzchni gminy zajmują grunty rolne, dalej są nieużytki oraz łąki trwałe. Pomimo dużego udziału gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy są to przede wszystkim grunty o średnich i niskich klasach. Ziemie takie są trudniejsze w uprawie i wymagają większych nakładów finansowych, a plony nie zawsze są zadowalające dla rolników. Dlatego wielu rolników szuka dodatkowych dochodów poza rolnictwem. W Gminie Zbójno przeważają gleby klasy IVa, która nie daje zbyt dużych plonów oraz jest trudna w uprawie. Mniejszy odsetek stanowią gleby klasy IIb i IVb. Strukturę gleb wg klas bonitacyjnych w gminie Zbójno przedstawia poniższa tabela.

Struktura gruntów ornych i sadów wg klas bonitacyjnych gleby

Klasa gleby	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	Rz.VI
Powierzchnia w ha	0,00	8,71	219,70	1454,96	3066,23	1197,76	514,71	175,68	0,00
Udział procentowy w ogólnej powierzchni gruntów ornych i sadów	0	0,13	3,31	21,92	46,19	18,04	7,75	2,65	0

Źródło danych: Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020

Dominującą formą własności gruntów w Gminie Zbójno jest własność prywatna. Grunty prywatne stanowią prawie 90% ogólnej powierzchni Gminy. Pozostałe formy własności stanowią niewielki odsetek ogólnej powierzchni Gminy. Wynika to głównie z faktu, że na terenie

Gminy istniało tylko jedno Państwowe Gospodarstwa Rolne, zlokalizowane w miejscowości Wielgie. Ułatwiło to znacznie przekształcenia własnościowe w rolnictwie na terenie Gminy.

Dominującą formą działalności rolniczej jest uprawa zbóż, rzepaku, buraka cukrowego i pastewnego, ziemniaków oraz hodowla trzody chlewnej, bydła i drobiu. Występują też i inne uprawy oraz hodowle, ale mają one znikomy udział w ogólnej produkcji rolniczej. Pomimo tego, że rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki Gminy Zbójno, na terenie Gminy nie ma żadnego zakładu, który by przerabiał produkty rolne. Istnieją natomiast punkty ich skupu i magazynowania. Produkcja rolna przeznaczona na sprzedaż trafia zazwyczaj do zakładów przetwórczych zlokalizowanych poza terenem Gminy. Są to głównie zakłady w Golubiu-Dobrzyniu, Lipnie, Rypinie i Kowalewie Pomorskim.

Dotychczas nie opracowano dla Gminy Zbójno planu zagospodarowania przestrzennego dla całej Gminy. Dostępne są fragmentaryczne plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące terenu wokół jeziora Wojnowskiego oraz Działyńskiego.

Bezpieczeństwo publiczne

Usługi publiczne na terenie Gminy Zbójno z zakresu bezpieczeństwa publicznego realizuje Komenda Powiatowa Policji w Golubiu-Dobrzyniu. Kontakt z ludnością oraz bezpośredni nadzór nad stanem bezpieczeństwa Gminy sprawują dzielnicowi. Obsługują oni cały obszar Gminy, który został podzielony na dzielnice w których skład wchodzą wszystkie miejscowości położone na terenie Gminy.

Usługi publiczne na terenie Gminy Zbójno z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizują jako jednostki wiodące Ochotnicza Straż Pożarna w Zbójnie i Ochotnicza Straż Pożarna w Działyniu wchodzące w skład KSRG wraz z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy w miejscowościach: Ochotnicza Straż Pożarna w Rembiosze, Ochotnicza Straż Pożarna w Sitnie.

Część III. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców

Badanie zostało przeprowadzone w grudniu 2020 roku przez Urząd Gminy w Zbójnie. Dane w tabelach oznaczają liczbę odpowiedzi.

1 Jak ocenia Pani/Pan stan gospodarki i infrastruktury w Gminie Zbójno?

Zagadnienie	Bardzo źle	Raczej źle	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze
Stan i dostęp do podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)	0	3	**14**	**25**	**7**
Stan dróg w gminie	2	6	21	19	1
Stan chodników	**4**	4	15	20	6
Dostęp do komunikacji zbiorowej	**9**	**16**	11	12	1
Dostęp do nowoczesnych technologii	2	**14**	18	15	0
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	1	7	**24**	16	1
Warunki do prowadzenia działalności rolniczej	0	1	**16**	**28**	4
Atrakcyjność inwestycyjna gminy dla inwestorów zewnętrznych	2	10	**26**	9	2
Stan budynków użyteczności publicznej	2	3	**15**	**24**	5
Stan oświetlenia ulicznego	2	6	11	21	**9**

2 Jak ocenia Pani/Pan środowisko naturalne i przestrzeń publiczną w Gminie Zbójno?

Zagadnienie	Bardzo źle	Raczej źle	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze
Stan środowiska przyrodniczego	0	4	12	**26**	7
Narażenie na zanieczyszczenie powietrza	0	11	**20**	13	5
Narażenie na hałas	0	2	15	**27**	5
Stan i jakość terenów rekreacyjnych i miejsc spacerowych	5	7	18	9	**10**
Estetykę miejscowości i poszczególnych nieruchomości	1	3	**23**	16	6
Stan zagospodarowania przestrzeni publicznej (parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci)	3	3	**19**	18	6
Atrakcyjność turystyczna	6	12	18	13	0
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	**12**	**20**	12	5	0
Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy	**9**	**18**	14	7	1

3 Jak ocenia Pani/Pan edukację, kulturę i sport w Gminie Zbójno?

Zagadnienie	Bardzo źle	Raczej źle	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze
Jakość nauczania w szkołach	3	5	16	**21**	4
Dostępność przedszkoli	2	4	13	**26**	4
Dostęp do oferty edukacyjnej dla dorosłych	**11**	**17**	13	7	1
Dostęp do zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży	**7**	**10**	15	16	1
Oferta kulturalna dla mieszkańców gminy	7	**14**	**17**	8	3
Stan i wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2	0	**21**	**15**	11
Dostępność miejsc sportu i rekreacji	1	2	**21**	**16**	9

4 Jakie są Pani/Pana zdaniem mocne strony Gminy Zbójno?

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Urozmaicony krajobraz naturalny (zróżnicowanie przyrodnicze i przestrzenne)	22	44.9 %
Tereny atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo	19	38.8 %
Wysokie walory środowiska naturalnego	17	34.7 %
Duży potencjał do rozwoju turystyki i agroturystyki	17	34.7 %
Dobrze rozwinięte i efektywnie funkcjonujące rolnictwo	12	24.5 %
Proinwestycyjne nastawienie władz gminy	11	22.4 %
Walory turystyczne	9	18.4 %
Dobra baza oświatowa	9	18.4 %
Istniejące wolne tereny pod działalność gospodarczą	8	16.3 %
Dobrej jakości (klasy) gleby	8	16.3 %
Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych	8	16.3 %
Zaplecze sportowe	7	14.3 %
Korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa ekologicznego	6	12.2 %
Dobra infrastruktura lokalna (drogowa, komunalna)	5	10.2 %
Duża aktywność mieszkańców w życiu społecznym	4	8.2 %
Dobre warunki dla inwestorów	3	6.1 %
Niskie bezrobocie	3	6.1 %
Dziedzictwo kulturowe	3	6.1 %
Podmioty gospodarcze o silnej pozycji w regionie	3	6.1 %
Bliskość dużych ośrodków miejskich	2	4.1 %
Wysoki poziom kształcenia w placówkach oświatowych	2	4.1 %
Produkty lokalne (tradycyjne, regionalne, ekologiczne)	2	4.1 %
Duża ilość wykształconych mieszkańców	2	4.1 %
Rozwijająca się przedsiębiorczość	2	4.1 %
Istniejące placówki kulturalne	2	4.1 %
Dobra dostępność komunikacyjna	0	0 %

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Inne…	0	0 %
Duża liczba miejsc pracy	0	0 %

5 Jakie są Pani/Pana zdaniem słabe strony Gminy Zbójno?

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Brak bazy noclegowej	27	55.1 %
Odpływ ludzi młodych, aktywnych i wykształconych do dużych aglomeracji	26	53.1 %
Słabe wykorzystanie krajobrazu i walorów przyrodniczych	22	44.9 %
Brak inwestorów zewnętrznych	19	38.8 %
Brak zakładów przemysłowych	18	36.7 %
Słaby dostęp do opieki medycznej	18	36.7 %
Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna	17	34.7 %
Zły stan techniczny dróg	15	30.6 %
Słaby rozwój przedsiębiorczości	12	24.5 %
Mała ilość zajęć pozalekcyjnych	11	22.4 %
Wysokie bezrobocie	11	22.4 %
Brak rezerwy uzbrojonych terenów pod nowe rodzaje działalności	11	22.4 %
Niechęć do kształcenia i zmiany kwalifikacji, brak inicjatyw ze strony mieszkańców	10	20.4 %
Niewystarczające wykorzystanie walorów kulturowych	9	18.4 %
Słabo rozwinięta infrastruktura drogowa	9	18.4 %
Niedostateczna promocja gminy, pod względem gospodarczym i turystycznym	8	16.3 %
Słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu	7	14.3 %
Brak alternatyw w aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej poza rolnictwem	7	14.3 %
Niska opłacalność rolnictwa	7	14.3 %
Niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym i regionalnym	7	14.3 %
Duże braki w zakresie systemów infrastruktury społecznej i technicznej	6	12.2 %
Niski poziom wykształcenia mieszkańców	6	12.2 %
Zanieczyszczenie i degradacja środowiska naturalnego	6	12.2 %
Niski poziom wykształcenia bezrobotnych	5	10.2 %
Niewystarczająca infrastruktura komunalna (wodociągi, kanalizacja)	4	8.2 %
Brak wykwalifikowanych pracowników	4	8.2 %
Rozdrobnienie gospodarstw rolnych	4	8.2 %
Inne…	4	8.2 %
Brak podstawowej infrastruktury technicznej w sołectwach	3	6.1 %
Niski poziom innowacyjności i specjalizacji w gospodarstwach rolnych	3	6.1 %
Niedostatecznie rozwinięta baza sportowo – rekreacyjna i kulturalna	3	6.1 %
Brak lokalnych organizacji gospodarczych w zakresie wspierania przedsiębiorczości	3	6.1 %

6 Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze szanse rozwojowe Gminy Zbójno?

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Rozwój agroturystyki i ekoturystyki	24	49.0 %
Atrakcyjność turystyczna regionu, moda na agroturystykę	21	42.9 %
Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	21	42.9 %
Dostęp do funduszy Unii Europejskiej	18	36.7 %
Położenie geograficzne	14	28.6 %
Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw, wzrost przedsiębiorczości mieszkańców	14	28.6 %
Rozwój przemysłu rolno-spożywczego, przetwórstwa	14	28.6 %
Wartości historyczne i kulturowe	12	24.5 %
Zmiana polityki fiskalnej państwa, obniżenie podatków	11	22.4 %
Moda na zdrowy styl życia	11	22.4 %
Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	10	20.4 %
Rozwój technologii związanych z pozyskiwaniem energii odnawialnej	10	20.4 %
Współpraca z samorządami powiatu i województwa	10	20.4 %
Ukierunkowanie na ochronę środowiska	9	18.4 %
Atrakcyjność inwestycyjna regionu	9	18.4 %
Produkcja wysokiej jakości żywności, żywności funkcjonalnej	8	16.3 %
Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych	8	16.3 %
Rozwój technologii związanych z Internetem (informacyjno-komunikacyjne)	8	16.3 %
Wykorzystanie wartości kulturowych i historycznych	8	16.3 %
Pozyskanie środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury	7	14.3 %
Możliwość wspierania rozwoju prywatnych firm z udziałem funduszy zewnętrznych	5	10.2 %
Pozyskanie inwestorów krajowych i zagranicznych	5	10.2 %
Wyznaczanie i uzbrajanie wolnych terenów pod nowe inwestycje	5	10.2 %
Eksport żywności	5	10.2 %
Realizacja projektów z partnerami zagranicznymi	4	8.2 %
Kapitał ludzki (wzrost aktywności społecznej, liderzy lokalni, lokalne autorytety)	3	6.1 %
Perspektywy szerszej współpracy międzynarodowej na poziomie gminy	2	4.1 %
Ożywienie działalności organizacji i stowarzyszeń wspierających przedsiębiorców	2	4.1 %
Rozwój zorganizowanej produkcji rolnej opartej na grupach producenckich	2	4.1 %
Skuteczność instytucji i administracji publicznej gminy	2	4.1 %
Dobre środowisko naturalne w sąsiednich gminach	1	2.0 %
Inne… Stworzenie Dziennego Domu Pobytu w naszej gminie	1	2.0 %

7 Jakie są Pani/Pana zdaniem największe zagrożenia Gminy Zbójno?

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Odpływ wykształconej młodzieży z terenów wiejskich	29	59.2 %
Bezrobocie w gminie i regionie	24	49.0 %
Migracja mieszkańców poza granice gminy, regionu i kraju	23	46.9 %
Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych gminą i regionem	16	32.7 %
Mała opłacalność produkcji rolniczej	12	24.5 %
Obciążenie gmin nowymi zadaniami, bez zabezpieczenia środków na ich realizację	12	24.5 %
Zła polityka rolna, finansowa, fiskalna państwa, niestabilne prawo	11	22.4 %
Brak rynków zbytu dla rolnictwa	9	18.4 %
Rosnący deficyt budżetowy państwa	9	18.4 %
Brak skoordynowanej polityki wspierania małych i średnich firm	9	18.4 %
Brak aktywności mieszkańców regionu	8	16.3 %
Niewystarczająca pula funduszy z UE na inwestycje komunalne i prorozwojowe	8	16.3 %
Złe prognozy demograficzne	7	14.3 %
Brak perspektyw rozwoju rolnictwa	7	14.3 %
Niedostateczne wykształcenie społeczeństwa	5	10.2 %
Zubożenie społeczeństwa regionu	4	8.2 %
Położenie komunikacyjne regionu	3	6.1 %
Brak środków pomocowych	3	6.1 %
Drogie i trudno dostępne kredyty gospodarcze	3	6.1 %
Wzrost przestępczości	3	6.1 %
Położenie geograficzne regionu	2	4.1 %
Brak instytucji ekologicznych	2	4.1 %
Dobra koniunktura gospodarcza w otoczeniu gminy	1	2.0 %
Duża atrakcyjność turystyczna otoczenia gminy	1	2.0 %
Brak instytucji finansowych w powiecie i regionie	1	2.0 %
Duża atrakcyjność inwestycyjna, osadnicza sąsiednich gmin	0	0 %
Atrakcyjne środowisko naturalne w okolicznych gminach	0	0 %
Integracja w ramach Unii Europejskiej	0	0 %
Inne…	0	0 %

8 Najważniejsze kierunki rozwoju Gminy Zbójno powinny uwzględniać:

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii	26	53.1 %
Budowę infrastruktury drogowej (oświetlenie uliczne, chodniki i ścieżki rowerowe)	25	51.0 %
Rozwój turystyki	23	46.9 %
Remonty i budowę dróg	21	42.9 %

Odpowiedź	Liczba odp.	Udział
Rozwój sieci internetowej	20	40.8 %
Budowę i modernizację budynków użyteczności publicznej	16	32.7 %
Rozbudowę placów zabaw i miejsc rekreacji	15	30.6 %
Wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz poszukiwanie zewnętrznych inwestorów	14	28.6 %
Rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej	13	26.5 %
Współpracę z innymi gminami	13	26.5 %
Promocja gminy oraz wsparcie i organizacja działań kulturalnych	12	24.5 %
Podnoszenie poziomu i jakości wykształcenia mieszkańców	12	24.5 %
Rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej	11	22.4 %
Poprawa estetyki gminy	9	18.4 %
Zwiększenie pomocy socjalnej dla potrzebujących	5	10.2 %
Poprawa bezpieczeństwa publicznego	5	10.2 %
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego gminy	3	6.1 %
Inne...	0	0 %

* * *

www.pracownia3e.pl